БИБЛИОТЕКА М. ТФАКА САТУ

БУТУН ДУН'Е ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН

УЗБЕКИСТОН КОММУНИСТ (большевик)ЛАР ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ ВА УЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 207 (7654)

3 СЕНТЯБРЬ ЯКШАНБА 1950 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

БУГУНГИ СОНДА:

Уртоқ Иосиф Виссарионович Сталинга рапортлар (1-нчи бет).

Б. Никольский. — Япония таслим бўлган куннинг бешйиллиги (2-нчи бет).

Д. Ткач. — Шонли ўн йиллик (2-нчи бет).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: — Ўзбекистон К(б)П Сурхондар'ё область комитетининг VII пленуми (2-нчи бет).

Етилиб очилган пахталарни пешма-пеш териб, давлатга топширайлик! (3-нчи бет).

АГРОНОМ МАСЛАҲАТИ: — **Р. Аҳмедов.** — Ғўзани пахта очилиш даврида суғориш (3-бет).

ФЕЛЬЕТОН: — **Ориф Юнус.** — «Ака» ва унинг андавачилари (3-нчи бет).

Хавфсизлик Советининг 1 сентябрьдаги мажлиси (4-нчи бет).

Озод немис касаба союзлари бирлашмасининг учинчи конгресси (4-нчи бет).

Қуриядаги воқиалар (4-нчи бет).

Пахта териш ва тайёрлаш графиги тўла бажарилсин!

Большевиклар партиясига, совет ҳукуматига, улуғ доҳи ўртоқ Сталинга ҳамиша содиқ бўлган Ўзбекистон пахтакорлари партия ва ҳукуматимиз раҳбарлигида бу йил пахтадан мисли кўрилмаган даражада мўл ҳосил етиштирдилар. Фарғона водисининг далаларида, Зарафшон бўйларида, Қашқадар'ё ва Сурхондар'ёда, узоқ Хоразм ва Қорақалпоғистонда, Тошкент областининг колхоз ва совхозларида — ҳамма ерда пахта очилди. Илғор колхоз ва совхозлар Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг «1950 йилги пахта ҳосилини териш ва тайёрлашни уюштириш тўғрисида» ги Қарори асосида ўз вақтида тайёрлик кўриб, аниқ план ва график тузиб, пахта теришни бошлаб юбордилар. Августнинг сўнгги кунлариданоқ тайёрлаш пунктларига янги ҳосилнинг қизил карвонлари келабошлади. Фарғона областининг Каганович районидаги йириклашган Карл Маркс номли колхознинг далаларида 500 дан ортиқ теримчи пахта термоқда. Колхозчилар пахта теримига зўр уюшқоқлик блан киришиб, 1 сентябрьгача йиллик планнинг 10 проценти миқдорида пахта топширдилар. Улар сентябрь ойида йиллик планнинг 80 проценти миқдорида пахта топшириш учун курашиб, кунига икки, икки ярим процент миқдорида пахта термоқдалар.

Пахтанинг ҳамма ҳосилини сра нобуд қилмай ўз вақтида йиғиб-териб олиш барча партия ва совет ташкилотлари, Ўзбекистон ССР пахтачилик министрлиги ва унинг жойлардаги органлари ҳамда колхоз ва совхозларимизнинг бу муҳим ишга зўр уюшқоқлик блан киришишларига, ҳарбир колхоз ва совхознинг аниқ план ва график асосида иш олиб боришига, етилиб очилган пахтани пешма-пеш териб давлатга топширишини большевикча уюштиришларига боғлиқдир. Бу жиҳатдан Наманган областининг Чортоқ районидаги Сталин номли колхознинг иши республикамизнинг барча колхозларига намуна бўлarliкдир. Сталин номли колхоз правлениеси ва партия ташкилоти Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг «1950 йилги пахта ҳосилини териш ва тайёрлашни уюштириш тўғрисида»ги Қарори асосида пахта териш ва давлатга топшириш планини туздилар. Газетамизнинг 31 август сонида э'лон қилинган бу планда колхоз бўйича 732,7 гектар ернинг ҳар гектаридан Улуғ Октябрьнинг 33 йиллиги кунигача 44 центнердан пахта топшириш мажбурияти олинади. Сталин номли колхознинг планида иш ҳажми ва муддатлари, ишлабчиқариш воситаларини тайёрлаш, меҳнатни уюштириш, ички тартиб қоидалар, пахтани машина блан териш, уруғлик пахтани тайёрлаш, пахтани сортларга ажратиб териш ва сифатини яхшилаш, нобудгарчиликка қарши кураш, колхозчиларга маданий-маиший хизматни яхшилаш ва улар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни кучайтириш, шунингдек келгуси йил ҳосилига тайёрлик ишлари муфассал кўрсатилган. Колхоздаги барча имкониятлар аниқ ҳисобга олинган бундай планни Ўртачирчиқ районидаги Ленин номли, Янгийўл районидаги Охунбобоев номли колхозлар ҳам тузиб чиқдилар.

Вазифа — ҳамма колхоз ва совхозларнинг ҳам ана шундай планга эга бўлишларидан, пахта йиғим-теримининг дастлабки кунларидан бошлаб план — графикнинг тўла бажарилишини та'минлашдан иборатдир. Кундалик графикнинг, тузилган планнинг бажарилиши уларнинг колхозчилар оммасига етказилишига, ҳарбир теримчига кундалик ва бешкунлик топшириқлар бериб, бу топшириқларнинг бажарилиши устидан қаттиқ назорат ўрнатилишига, даставвал теримчиларга тегишли иш шароити ҳозирлаб беришга боғлиқдир. Ҳарбир теримчи уч хоналик этак блан та'минланганми, у кундалик нормани ва бу нормани бажарганда қанча меҳнат куни олишини биладими, теримчи аёлларнинг унумли ишлаши учун тегишли шароит ҳозирлаб берилганми — буларни яна бир марта пухта текшириб чиқиш қишлоқдаги партия ташкилотларининг асосий ишларидан биридир. План, график тузиш блангина иш битмайди. Большевикча раҳбарлик қилиш тузилган планнинг амалга оширилишини кун сайин текшириб туришдан, оммани ана шу планни тўла бажаришга сафарбар қилишдан иборатдир.

Бухоро районидаги кўпгина колхозларда пахталар қийғос очилишига қарамасдан анчагина колхозларда йиғим-терим плани тузилмаган. Бу районнинг Отбозор қишлоқ советидаги Сталин номли, Будённий номли колхозларида шу пайтгача хирмон жойлари сувалмаган, теримчилар уч хоналик этаклар блан та'минланмаган. Колхоз правлениелари бригадаларга кунига ва беш кунда қанчадан пахта топшириш ҳақида топшириқ бермаганлар. Будённий номли колхозда (раиси ўртоқ Хаитов) 11 бригада ҳисобига фақат 7 та хирмон жойи қилинган. Йиғим-теримга ана шундай жиддий камчиликлар блан киришилгани орқасида колхозда графикдаги 19,5 тонна ўрнига бир кунда 9,2 тонна пахта терилмоқда.

Йиғим-терим плани ва график теримнинг биринчи кунидан бошлаб тўла ва ошиғи блан бажарилиши учун ҳамма ерда катта имконият бор. Етилиб очилган пахтани ўз вақтида териб олишни большевикча уюшқоқлик блан ташкил этилса, барча колхоз, бригада ва звенода пахта териш ва давлатга топшириш графиги ҳеч шубҳасиз бажарилади. Лекин, айрим колхозларда бу йил пахтанинг эрта очилганлигини ҳисобга олмай, ўтган йилги муддатларни кутиб, теримни сун'ий равишда кечиктириш ҳоллари рўй бермоқда. Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхозининг ҳарбир туп ғўзасида 2—3 тадан етилиб очилган пахта бўлгани ҳолда колхоз раҳбарлари «ҳали вақт эрта» деб теримни бошлатмаганлар. Мусобақадош Тожикистон пахтакорларининг вакиллари пахта теримини атайин кечиктиришдан иборат бўлган бу фактни қаттиқ қораладилар.

Пахта териш ва тайёрлашни кечиктиришга олиб борадиган ҳарқандай бепарволик ва беғамлик кўринишларига дарҳол хотима бериш лозим. Маҳаллий партия ва совет ташкилотлари шу кеча-кундузда ҳар қачонгидан ҳам оператив ишлашлари, ҳарбир колхоз ва совхозда пахта йиғим-теримини муваффақиятли ўтказишга большевикча раҳбарлик қилишлари керак. Область ва районлардаги агрономлар ҳарбир далани доим кўздан кечириб туришлари, етилиб очилган пахтани ўз вақтида теришни уюштиришлари, шу блан бирга хом пахтани теришга асло йўл қўймасликлари керак.

Колхоз ва совхозлардаги партия ташкилотларининг ташкилотчилик ролини шу кунларда яна ҳам ошириш талаб қилинади. Колхоз ва совхозлардаги партия ташкилотлари, қишлоқдаги барча коммунист ва комсомоллар пахта териш сур'атини кун сайин кучайтиришда ташкилотчи ва тарғиботчи бўлсинлар. Партия ташкилотлари коммунист ва комсомолларнинг пахта далаларида фидокорона меҳнат қилишларини уюштиришлари, ҳарбир коммунист ва комсомолнинг теримда бошқаларга намуна бўлишини та'минлашлари лозим.

Республикамизнинг пахта далаларида теримнинг дастлабки куниданоқ 5—7—10 минг килограммчилар ҳаракати бошланиб кетди. Бу олижаноб ҳаракатни тобора кучайтириш, пахтакорлар ўртасида Октябрь социалистик революциясининг 33 йиллигини муносиб кутиб олиш юзасидан бошланган социалистик мусобақани кенг қизитиш лозим. Ишни шундай ташкил қилиш кераки, 5—10 мингчилар ҳаракати барча теримчиларнинг оммавий ҳаракатига айлансин.

Мамлакатга ҳарқачонгидан ҳам кўпроқ пахта етказиб бериш, кўп меҳнат сарф қилиб етиштирилган мўл ҳосилнинг бир граммини ҳам нобуд қилмай ўз вақтида йиғиб-териб олиш, давлат планини Октябрь социалистик революциясининг 33 йиллиги шарафига тўла ва ошириб бажариш — республикамиз партия, совет ташкилотлари ва барча пахтакорларимизнинг Ватан олдидаги энг муқаддас бурчларидир.

MOСКВА, КРЕМЛЬ

СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Иосиф Виссарионович СТАЛИНГА

Қадрдон Иосиф Виссарионович, Белоруссия ССР Пинск областининг колхозлари, совхозлари ва деҳқон хўжаликлари ғалла тайёрлаш давлат планини муддатидан илгари бажарганликларини Сизга ма'лум қиламиз. Озиқ-овқат маҳсулотлари тайёрлаш плани 103 процент бажарилди. Областьнинг колхоз ва совхозлари ўзларини кузги ва баҳори экинлар уруғи блан тўла та'минладилар. Бу йил колхозчилар меҳнат кунларига 1949 йилдагига қараганда кўп ғалла сладилар.

Ҳозирги вақтда областьнинг колхозлари кузги дон экишга, анғизни юмшатишга, шудгор қилишга киришдилар.

Областьнинг колхозлари жамоат маҳсулдор чорвачилигини ривожлантириш учйиллик планини муваффақиятли бажариш учун курашмоқдалар, мустаҳкам ем-хашак базаси вужудга келтирмоқдалар ва жамоат чорва моллари учун молхоналар қурмоқдалар.

Қадрдон Иосиф Виссарионович, Сизга ва'да бериб айтамизки, областьнинг меҳнаткашлари Ленин—Сталин партияси раҳбарлиги остида колхозларни ташкилий-хўжалик жиҳатдан мустаҳкамлаш учун, уларнинг жамоат хўжалигини ривожлантириш учун, улуғ социалистик Ватанимизнинг қудратини янада ошириш учун бундан буён ҳам зўр ғайрат блан курашадилар.

Белоруссия К(б)П Пинск область комитетининг секретари Р. МАЧУЛЬСКИЙ.

Меҳнаткашлар депутатлари Пинск область Совети ижроия комитетининг раиси М. ИЛЬИНКОВСКИЙ.

Тайёрлаш министрлигининг Пинск областидаги вакили А. ПАЛЬГУЕВ.

Пинск область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи А. НОВИК.

МОСКВА, КРЕМЛЬ

СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Иосиф Виссарионович СТАЛИНГА

Қадрдон Иосиф Виссарионович, Хабаровск ўлкасининг колхоз ва совхозлари ғалла тайёрлаш давлат планини муддатидан илгари бажарганликларини Сизга ма'лум қиламиз. Асосий озиқ-овқат маҳсулоти бўлган буғдой тайёрлаш плани ҳам бажарилди.

МТСларнинг қилган ишлари учун натура ҳақи ҳисобидан давлатга ғалла топшириш давом этмоқда.

Ўлканинг колхоз ва совхозлари кузги жавдари буғдой экиш планини бажардилар ва 1951 йилда экиш учун дон экинлари уруғи блан ўзларини та'минлаб қўйдилар.

Колхоз ва совхозлар Ҳукуматнинг ўлкада сабзавот-картошка озиқ-овқат базаси вужудга келтириш тўғрисидаги қарорини ва олинган социалистик мажбуриятларини бажариш учун курашиб, бу йил картошка ва сабзавот экинлари майдонини анча кенгайтирдилар ва бу экинлардан мўл ҳосил етиштирдилар.

Ўртоқ Сталин, Сизга ва'да бериб айтамизки, давлатга картошка, сабзавот, соя ва чорвачилик маҳсулотлари топшириш плани ҳам муддатидан илгари бажарилади.

ВКП(б) Хабаровск ўлка комитетининг секретари А. ЕФИМОВ.

Меҳнаткашлар депутатлари Хабаровск ўлка Совети ижроия комитетининг раиси В. ИВАНОВ.

Тайёрлаш министрлигининг Хабаровск ўлкасидаги вакили В. ЗАГОРОДНИЙ.

Хабаровск ўлка қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи М. ГАРИФОВ.

МОСКВА, КРЕМЛЬ

СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Иосиф Виссарионович СТАЛИНГА

Қадрдон ўртоқ Сталин, Грузия ССР субтропик районларининг колхоз ва совхозлари Иттифоқ ҳукуматининг ва шахсан Сизнинг ёрдамингиз ва э'тиборингиз туфайли катта муваффақиятга эришганликларини Сизга ма'лум қиламиз. 29 августда улар чой барги териш ва топшириш йиллик планини муддатидан илгари бажардилар. 1949 йилдагига қараганда 11.772 тонна кўп чой барги терилди ва чой фабрикаларига топширилди. 1950 йилда тайёрланган чой баргининг умумий миқдори урушдан аввалги 1940 йилда тайёрланган биринчи ва иккинчи сорт чой баргидан икки мартадан зиёд ошиб кетади. Тайёрланган чой баргининг сифати юзасидан пландаги топшириқ анча ошириб бажарилди. Давлатга топширилган умумий чой баргининг 87,6 проценти биринчи сортни ва 12,4 проценти иккинчи сортни ташкил қилди.

Чой барги териш давом этмоқда.

Грузиянинг чой етиштирувчи колхоз ва совхозлари бу йил пландан ташқари 12.000 тонна сортли чой териш ва саноатга топшириш мажбуриятини олдилар.

Грузия К(б)П Марказий комитетининг секретари К. ЧАРКВИАНИ.

Грузия ССР Министрлар Советининг раиси З. ЧХУБИАНИШВИЛИ.

Грузия ССР Озиқ-овқат саноати министри В. БАКРАДЗЕ.

Грузия ССР Техник экинлари министри Г. АЛАВИДЗЕ.

ЯНГИ ЎҚУВ ЙИЛИНИНГ БИРИНЧИ КУНЛАРИДА

Ўзбекистон олий ўқув юртларида ўқиш бошланди

Бутун Ўзбекистондаги 36 олий ўқув юртида ўқиш бошланди. Республикамизнинг энг кекса ўқув юрти, бу йил ўзининг ўттиз йиллигини нишонлайдиган Ўрта Осиё Давлат университети янги ўқув йилини уюшқоқлик блан кутиб олди. Эрталаб аудиторияларга тўлган 2.400 студент орасида 650 биринчи курс студенти бор. Тарих факультетининг янги очилган фалсафа ва сиёсий иқтисод бўлимларида ҳам дарслар бошланди.

Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини машиналаштириш инженерлари институтининг бешта факультетига ўтган йилдагига қараганда анча кўп студент қабул қилинди. СССР Министрлар Советининг янги суғориш системасига ўтиш тўғрисидаги тарихий қарорини амалга оширишда қатнашадиган мутахассислар тайёрловчи гидро-мелиорация факультетига айниқса кўп киши қабул қилинди. Тошкент қишлоқ хўжалик институтининг гидро-мелиорация факультетида ҳам студентлар сони ортди.

Республиканинг бадиий ўқув юртлари — Островский номидаги Тошкент театр институтида, Тошкент консерваториясида, рассомлик, музика, театр-техника мактабларида йигит ва қизлардан мингга яқин киши ўқишга киришди.

Самарқанддаги бирқанча олий ўқув юртларида янги бўлимлар очилди. Совет савдоси институтида янги ҳисоб-экономика факультетида ўқиш бошланди. Самарқанд қишлоқ хўжалик институтининг зоотехника факультетида қоракўлчилик бўлими ташкил қилинди. (ЎзТАГ).

Қадрдонлар мактабда

Гўзал тонг. Ворошилов номли ўрта мактабнинг икки қаватли гўзал биносининг кириш залига «Ҳуш келибсиз, болалар!» деган шиор ёзилган. Байрамга ясангандек янги кийинган бахтли болалар, қувноқ қизлар саф-саф бўлиб, қадрдон мактабларига келмоқдалар.

Соат 8 ярим. Дарсга қўнғироқ чалинди. Жадвалга мувофиқ, 1-нчи синфдан 10-нчи синфгача дарс бошланди. Ўқишнинг биринчи кунида рўйхатга олинган 325 ўқувчининг ҳаммаси дарсга етиб келди. Биология ўқитувчиси П. Абдуллаев 8-нчи синфда, математика ўқитувчиси Искандаров 9-нчи синфда машғулот бошлади.

Киров номли, Молотов номли еттийиллик мактабларда ҳам ўқишлар уюшқоқлик блан бошланди.

Областьнинг Урганч шаҳрида, Янгиариқ районида ва бошқа районлардаги мактабларида ўқиш машғулотларига якдиллик блан киришилди. Дастлабки ма'лумотларга қараганда, область мактабларида рўйхатга олинган ўқувчиларнинг 99,5 проценти 1 сентябрь эрталаб ўқиш машғулотларида ҳозир бўлган.

М. ХУДОЙБЕРГАНОВ.

Биринчи кун

Луначарский кўчаси ёқасига тушган 71-нчи ўрта мактабнинг ҳашаматли биноси байрамлардагидек безатилган. Ҳовлидаги гулзор тонг нурлари блан яшнаб, бахтли ёшларга: «ҳуш келибсиз!» деб жилмайгандай бўлади.

Залнинг тўрида — улуғ Лениннинг портрети. Эшикдан кириб келган ўқувчининг назари энг аввал шу портретга тушади ва унинг қулоқлари остида доҳийнинг: «ўқиш, ўқиш ва яна ўқиш керак!» деган васияти жаранглагандай бўлади.

Ана, бахт тимсоли, тинчликнинг буюк посбони, отахонимиз Сталин! Ўқувчи унинг меҳрибон боқишларидан, улуғвор салобатидан ўзининг порлоқ келажагини ўқиб олгандай бўлади ва қалби чексиз ифтихорга тўлади.

Мактаб ўқувчилари яна қадрдон парталарда ўтириб дарс тинглайбошладилар. Республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи Асқар Қодировнинг қўлидаги тарашланган ингичка таёқчанинг учи Ватанимизнинг бепоён чегаралари бўйлаб юради.

Ўқувчилар, ўқитувчи Қодировнинг қўлидаги таёқча учининг ҳаракатини кузатар эканлар, гўё улар Шимолий муз океанидан Қора денгизгача, серсув Дунай қирғоқларидан Тинч океанга қадар чўзилган улуғ Ватанимизнинг бепоён экинзорлари, ўрмонлари, тоғлари ва дар'ё, кўлларини аниқ тасаввур қиладилар.

— Она-Ватанимизнинг чегараларини, тузилишини, ҳад-ҳисобсиз бойликларини ўрганингиз ва уни севингиз! — дейди ўқитувчи.

— Мен аудиториясиз, мана шу болаларсиз зерикиб қоламан, — дейди 76 йиллик умрининг ярмидан ортиқроғини ёш наслларни тарбиялашга сарф қилган республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи Мария Васильевна Каменская, ёзги қуёшнинг иссиқ тиғи остида пишган, тўлишган, бўйинларидаги галстукларининг алвон рангги ҳуснларига ҳусн бўлиб тушган ўқувчиларга оналик меҳри блан тикилиб туриб, — мана, кутилган кун ҳам келди. Ўқишни яна бошлаймиз.

Ўнинчи синф ўқувчиларига рус адабиётининг тараққиёти ва улуғ намояндаларининг ижоди ва ҳаёти таниш. Шунингдек, улар улуғ рус халқининг бой тилини ўрганиш нақадар аҳамиятли эканлигини ҳам яхши биладилар. Шунга қарамай, рус тили ўқитувчиси Александр Романович Сенюшиннинг шу темада қилган бугунги кириш лекцияси ўқувчилар учун жуда мароқли туюлади.

Ўқитувчи Ломоносов ва Пушкин, Лермонтов ва Гоголь, Тургенев ва Толстой, Чехов ва Горький ҳақида ажойиб ҳикоя қилди. Ўқувчилар дун'ё адабиёти хазинасини бадиий дурдоналар блан бойитган, ўлмас адабиёт классикларининг номларини эшитар эканлар, ҳаяжон блан тўлиб-тошадилар, кўзларида ғайрат ва ҳурмат учқуни порлайди.

Ўртоқ Ғайбуллаев директорлик қилаётган 71-нчи ўрта мактабнинг бир мингдан ортиқ ўқувчиси бугун яна синф парталарига ўтирдилар. Уларнинг илмга чанқоқ кўзлари ўқитувчиларга тикилган. Янги ўқув йилининг биринчи куни ана шундай бошланди.

С. АНОРБОЕВ.

Қорасув районининг колхозлари Тошкентдаги пахта тозалаш заводига 22 тоннадан ортиқ пахта топширдилар. Суратда: Қизил карвон завод йўлида.

И. Глауберзон фотоси.

Қорақалпоғистон АССР Олий Советининг бешинчи сессияси

НУКУС, (ЎзТАС). Қорақалпоғистон АССР Олий Советининг бешинчи сессияси ўз ишини тамомлади. Сессия Қорақалпоғистон АССРнинг 1950 йилги маҳаллий бюджети ҳақидаги Қонунни якдиллик блан қабул қилди ва 1949 йилги бюджетнинг ижроси ҳақидаги ҳисоботни тасдиқлади.

Сессияда тасдиқланган 1950 йилги бюджет ўтган йили ижро этилган бюджетдан 9 миллион сўм ошиб кетади.

Республиканинг сув хўжалигини яхшилаш, чорвачиликни ривожлантириш, йўл қурилиши, телефонлаштириш ва радиолаштириш, шаҳарларни ва район марказларини обод қилиш, полиграфия базасини кенгайтириш ишларига бюджетдан анча катта маблағ ажратилади.

Ижтимоий-маданий тадбирлар — мактаблар, кутубхоналар, маданият уйлари, қироатхоналар ва бошқа маданий-оқартирув муассасалари учун, шунингдек медицина ва болалар муассасалари учун кўп маблағ чиқарилади.

Пахта қизил карвони

ТОШКЕНТ область, («Қизил Ўзбекистон» мухбиридан). Қорасув районининг колхозчилари бу йил фидокорона меҳнат қилиб етиштирган мўл пахта ҳосилини йиғиб-териб давлатга топширишга зўр уюшқоқлик блан киришдилар. Райондаги колхозлар 2 сентябрьда Охунбобоев номли 1-нчи пахта заводига янги пахта ҳосили ортган қизил карвон келтирдилар.

Пахта заводининг ходимлари биринчи марта келтирилган қизил карвонни яхши кутиб олдилар. Шу куни Максим Горький номли колхоз пунктга 90 центнер, «XVIII Партс'езд» колхози 55 центнер, Калинин номли колхоз 46 центнер, Ворошилов номли колхоз 19 центнер пахта топширди. Топширилган пахтанинг ҳаммаси отбор ва биринчи сортга қабул қилинди.

Районнинг пахтакорлари тинчлик вахтасида туриб етилган пахталарни пешма-пеш териб давлатга топширмоқдалар. «XVIII Партс'езд» колхозининг ўртоқ Ғафуржон Каримов бошлиқ 3-нчи бригадасида пахта терими яхши уюштирилган. Бригаданинг теримчиси Б. Хожиева, С. Хожибоева каби ўнминг килограммчи стахановчи теримчилари кунига 60 — 70 килограммдан пахта термоқдалар.

Шу куни райондаги сабзавот экувчи колхозлар ҳам шаҳар меҳнаткашларига қизил карвон блан 200 тонна сабзавот маҳсулотлари келтирдилар.

Япония таслим бўлган куннинг бешйиллиги

Бундан беш йил муқаддам тор-мор келтирилган Япония сўзсиз таслим бўлиш тўғрисидаги ҳужжатга қўл қўйди. Тинч океан ҳавзасидаги мамлакатларни асорат остига олишга ва Узоқ Шарқ ҳамда Шарқи-Жанубий Осиё мамлакатларидаги миллий озодлик ҳаракатини бўғишга уринган япон милитаризмига қақшатғич зарба берилди.

Милитаристлар Японияснни тор-мор келтиришда шонли Совет Армияси ҳал қилувчи роль ўйнади. Совет Армияси Маньчжурия қирларида япон самурайларининг сараланган қўшинларини — Квантун армиясини тор-мор келтирди ва бунинг натижасида Япониянинг таслим бўлишини тезлатди. Америка империализмининг мадҳиячилари Япониядаги Хиросима ва Нагасаки тинч шаҳарларининг америка атом бомбалари блан бомбардимон қилиниши натижасида япон армияси таслим бўлди деб да'во қилишга уринмоқдалар. Аслида эса, япон армияси совет қўшинлари томонидан берилган қақшатғич зарбалар натижасида таслим бўлди.

1904—1905 йилларда бўлиб ўтган рус-япон урушида рус чоризми енгилганидан кейин империалистлар Японияси Жанубий Сахалинни ва Куриль оролларини мамлакатимиздан тортиб олган эди. Совет Армиясининг ғалабаси азалдан русларники бўлиб келган ана шу ерларнинг Совет мамлакатига қайтарилишини та'мин этди.

Совет ҳукумати ўзининг иттифоқчилик бурчларига содиқ бўлганлиги ва тинч океандаги урушни тезроқ тамомлашга астойдил интилганлиги сабабли Совет Иттифоқи Японияга қарши урушга қўшилди. Совет Иттифоқи гитлерчилар Германиясини тор-мор келтирганидан кейин Узоқ Шарқдаги агрессия ўчоғини тугатишда ҳам ҳал қилувчи роль ўйнади.

Япония империализмининг тор-мор келтирилиши Япониянинг ҳарбий кучларини тамомила тугатиш, Японияни демократлаштириш, ҳарбий полиция режимини йўқотиш учун замин вужудга келтирди. Аммо тажовузкор америка империализми сра ҳам бундай мақсадларни кўзда тутмаган эди. Жаҳонга ҳоким бўлишга интилаёттан америка империалистлари Японияни Тинч океанда ўзларининг ҳарбий-стратегия базасига айлантириш, Осиё ва Узоқ Шарқ мамлакатларига қарши агрессия қилиш учун плацдармга айлантириш мақсадини кўзда тутдилар. Бундан ташқари, улар Японияни ўзларининг миллий озодлиги учун курашга отланган Осиё халқларига қарши фойдаланиладиган ва полиция хизматини ўтайдиган бир куч деб билдилар.

Қўшма Штатлар Японияни ўзларининг ҳарбий-стратегия базасига айлантириш ниятида, таслим бўлган Японияга нисбатан ҳарқандай халқаро мажбуриятларни қўпол равишда бузиш йўлига ўтди. Қўшма Штатлар ўзи имзолаган Потсдам декларациясини ҳам қўпол равишда бузди. Бу декларация Японияни тинч демократик давлатга айлантиришни кўзда тутади. Шу блан бирга Қўшма Штатлар Узоқ Шарқ комиссиясининг Япониядаги ҳарбий кучларни битириш, Япониянинг ҳарбий-саноат имкониятларини йўқотиш тўғрисида, репарациялар ҳақида ва ҳарбий жиноятчиларни жазолаш тўғрисида чиқарган қарорларини қўпол равишда бузди.

Қўшма Штатлар оккупация қилинган Японияни ўз назоратига олди ва ўзининг бутун кучларини Японияни мустамлакага айлантириш ва унинг ҳарбий кучларини тиклашга сафарбар қилди.

Америка оккупациячи ма'мурлари бу вазифани осонлик блан юзага чиқариш учун Япониядаги демократик кучларга қарши ҳужум бошладилар. Улар демократик жамоат ташкилотларининг ҳаммасини ва бутун тараққийпарвар матбуотни қувғин қилдилар. Япония компартияси қаттиқ та'қиб этилмоқда. Мамлакатда полиция террори ҳукм сурмоқда. Тараққийпарварларнинг минглаб газеталари ёпилмоқда ва ҳоказо.

Қўшма Штатлар Потсдам декларациясининг принципларини ва Узоқ Шарқ комиссиясининг қарорларини бузиб, империалистлар япониясининг асосий таянчларидан бири бўлган «Дзайбацу» деган энг йирик монополистик бирлашмаларни сақлаб қолди ва ўз назоратига олди. Масалан, американинг «Вистингауз электрик компани» ва «Стандард ойл» компаниялари Япониядаги монополистик Мицубиси концерн акцияларининг ярмидан кўпроғини ўз қўлига олдилар. «Женерал электрик» компанияси Мицуи концерн акцияларининг 45 процентига эгадир. «Интернейшнл телеграф энд телефон компани» Япониядаги энг йирик Сумитомо химия компанияси акцияларининг кўп қисмини ўз қўлига олди ва ҳоказо.

Қўшма Штатлар Япониянинг ҳарбий саноат корхоналарини тикламоқда. Уолл-стритнинг топширувига мувофиқ тайёрланган ва «Гофман плани» деб аталган план Япониянинг 1955 йилда 11 миллион тонна пўлат, 6 миллион тонна чўян, 12 миллион тонна прокат ишлаб чиқаришини, я'ни Япония оғир саноатининг уруш вақтида берган маҳсулотидан анча кўпроқ маҳсулот чиқаришини кўзда тутади.

Қўшма Штатлар Японияни ўзининг ҳарбий плацдармига айлантириб, япон оролларида жуда кўп ҳарбий-ҳаво ва ҳарбий-денгиз базаларини барпо қилди. Цитос, Иокота Гацикава, Миядзаки ва Итадзукадаги ҳарбий-ҳаво базалари Хоккайдодан тортиб Кюсюгача япон ороллари бўйлаб чўзилиб кетган. Японияда бирқанча ҳарбий-денгиз базалари вужудга келтирилган. Япон ҳарбий флотининг илгариги базаси Иокосука бу базаларнинг энг каттасидир.

Шу блан бирга Қўшма Штатлар Япониянинг ҳарбий кучларини ҳам секин-аста тикламоқда. Америка оккупациячи ма'мурлари Узоқ Шарқ комиссиясининг қарорларини бузиб, Япония полициясининг сонини тобора кўпайтирмоқдалар.

Жуда ҳам камайтириб кўрсатилган расмий ма'лумотларга қараганда ҳам, Япония полициясида 150.000 га яқин киши бор.

Бундан ташқари, Японияда Макартурнинг буйруғига мувофиқ 75 минг кишидан иборат «резерв полиция корпуси» деб аталган корпус ташкил этилган. Бу корпусда асосан Япония армиясининг илгариги ҳарбий хизматчилари ишламоқда. Полиция ҳозирги замон қуроллари блан та'минланган, унда моторлаштирилган қисмлар ва ҳатто броневиклар ҳам бор. Япониянинг ҳарбий-денгиз кучлари ҳам тобора кўпайтирилмоқда ва қайтадан тузилмоқда. Бу ҳарбий-денгиз кучларининг қўмондонлиги «денгиз соқчилари бошқармаси» деган ниқоб блан яширинмоқда. Шу йилнинг август ойида Макартур япон ҳарбий флотининг шахсий составини икки марта кўпайтирди ва унга яна бирнеча янги ҳарбий кемалар берди.

Америка оккупациячи ма'мурлари ўзларининг тажовузкорлик мақсадларини амалга ошириш учун япон ҳарбийларидан фойдаланиш ниятида, япон ҳарбий жиноятчиларини жазолаш тўғрисидаги қарорни ҳам бузмоқдалар. Япония масаласи блан шуғулланучи Иттифоқ Советидаги совет вакилининг кўп марта норозилик билдирганига қарамай, Макартур штаби империалистлар Японияснининг тажовузкорлик сиёсати учун жавобгар бўлган ҳарбий жиноятчиларни муддатидан илгари тюрьмалардан чиқариб юбормоқда.

Америка империализмининг Японияни ўз плацдармига айлантиришга интилаётганлиги Америка Қўшма Штатларининг Қуриядаги интервенцияси давомида жуда яққол кўринди. Американинг бомбардимончи аэропланлари Япониядаги аэродромлардан учмоқдалар. Япония кемалари америка қуроллари ва ўқ-дориларини Қурияга ташимоқдалар. Америка интервентлари ҳуррияатпарвар қурия халқини қириш учун Япония заводларида тайёрланган яроғ-аслаҳалардан фойдаланмоқдалар.

Қўшма Штатлар Қурияда урушни бошлаб, эндиликда Японияни янада тез сур'атлар блан қуроллантирмоқда. Макартур штаби Япония ҳукуматига аэродромлар ва бошқа ҳарбий иншоотлар қуриш соҳасидаги ишларни кучайтиришни буюрди. Америкалилар Япониянинг ҳарбий портларини қайтадан қурмоқдалар, Япониянинг илгариги барча ҳарбий аэродромларини тикламоқдалар. Майдзуру, Пуруга ва Сасебо портлари катта линкорлар тўхтайдиган базаларга айлантирилди.

Америка империалистлари Япония блан сулҳ шартномаси тузилишига халақит бериб, Совет Иттифоқининг Узоқ Шарққа доир ана шу энг муҳим масалани тезроқ ҳал қилишга қаратилган барча таклифларини рад этиб, СССР ва Хитойнинг иштирокисиз Япония блан алоҳида сулҳ тузишга интилмоқдалар.

Тамомила равшанки, алоҳида равишда тузиладиган бундай шартнома Япониянинг энг яқин қўшнилари блан бўладиган муносабатларига доир масалаларни ҳал этмай қолдиради ва Япониянинг америка империализмига мустамлака сифатидаги қарамлигини янада кучайтиради.

Япониянинг тинч шароитда тараққий этишидан манфаатдор бўлмаган Америка Қўшма Штатлари уни тўп еми тайёрлаб берадиган ва Осиё халқларининг озодлиги, мустақиллиги ҳамда тинч яшашига хавф туғдирадиган ҳарбий плацдармга, ўз мустамлакасига айлантирмоқда.

Япониядаги тараққийпарвар кучлар америка сиёсатининг ана шу авантюристликдан иборат йўлига қарши қаттиқ курашмоқдалар, чунки Япония Совет Иттифоқи ҳамда Хитой блан самимий қўшничилик муносабатларида бўлган тақдирдагина Япониянинг тинч экономикаси тараққий этаолади.

Қўшма Штатларнинг Япониядан тўп еми етказиб берувчи бир мамлакат сифатида ва ҳарбий база сифатида фойдаланиш йўлидаги уринишлари миллий мустақиллик учун курашаёттан япон демократик кучларининг қат'ий қаршилигига дуч келмоқда. Япон халқи урушни хоҳламайди, япон халқи америка империалистлари қўлида кўр-кўрона хизмат қиладиган қурол бўлишни истамайди. Японияда американинг Қуриядаги агрессиясига қарши кенг миқ'ёсда ўтказилаётган норозилик кампанияси буни исбот этади. Япония меҳнаткашлари: «Қуриядан қўлингни торт!» деб айтмоқдалар. Япония ишчилари америкалилар томонидан Қурияда фойдаланиладиган ҳарбий материалларни ишлаб чиқаришдан бош тортмоқдалар. Япон докерлари Қурияга жўнатилаётган пароходларга юк ортишга унамаётирлар. Мамлакатда америкага қарши кайфият тобора кучаймоқда.

Стокгольм Мурожаатига имзо тўпланаёттанлиги ҳам япон халқининг америка томонидан амалга оширилаётган тажовузкорлик планларига зарба беришга ва тинчликни ҳимоя қилишга кескин бел боғлаганлигини яққол кўрсатди. Мурожаатга қўл қўйган 5 миллиондан ортиқ япон ватанпарвари, уруш бўлишига йўл қўймаймиз ва Қўшма Штатларнинг империалистик авантюралари учун тўп еми бўлишни истамаймиз, деб бошқа мамлакатлардаги юз миллионларча сулҳпарвар кишиларнинг овозига ўз овозларини қўшди.

В. НИКОЛЬСКИЙ.

Адлия ва суд органлари ходимларининг республика кенгаши

Тошкентда адлия ва суд органлари ходимларининг республика кенгаши бўлиб ўтди. Кенгаш қатнашчилари янги сайланган халқ судларининг иш якунларини ва уларнинг ишларини яхшилаш тадбирларини муҳокама қилдилар. Ўзбекистон ССР адлия министри ўртоқ Умаров шу тўғрида доклад қилди.

Докладчи айтдики, 1949 йил 20 февральда халқ судларига ўтказилган сайловлар совет демократиясининг янги ғалабаси, совет халқи ма'навий-сиёсий бирлигининг намойиши бўлди.

Республикадаги суд органлари сайловлардан буён кўп иш қилган бўлсалар ҳам, уларнинг кундалик ишларида ҳали жиддий камчиликлар бор. Докладчи бу камчиликлар ҳақида гапирган ҳолда, уларнинг сабабларини очиб бермади, уларга сиёсий жиҳатдан тўғри баҳо бермади, кўп камчиликлар ҳақида танқидий гапирмади. Кенгаш қатнашчилари Ўзбекистон ССР Адлия министрлигининг қуйи ташкилотларига бюрократларча раҳбарлик қилаёттанлигини айтиб, унинг ишларини қаттиқ танқид қилдилар. Министрлик ходимлари судлар ва адлия органларига ёрдам бериш ҳамда уларнинг фаолиятини амалий суратда назорат қилиб туриш ўрнига жойларга жуда кўп умумий тарздаги буйруқ, циркуляр ва директивлар юборабердилар.

Ўзбекистон ССР адлия министри ўртоқ Умаров, министрлик коллегиясининг а'золари область ва районларга камдан кам бориб турдилар, илғор ходимларнинг тажрибаларини ўрганмадилар ва бу тажрибаларни қуйи ташкилотларга ёймадилар. Бирқанча областьлардаги суд органларининг ишлари бирнеча йил мобайнида текширилмади. Министрликнинг раҳбарлари ўз кадрларини ғоявий-сиёсий жиҳатдан ўстириш тўғрисида чинакам ғамхўрлик қилмадилар, янгидан сайланган судьяларга ва хусусан халқ маслаҳатчиларига амалий ёрдам бермадилар.

Давлат мулкини талон-торож қилиш ва ўғрилашга қарши курашда айниқса кўп хато ва камчиликларга йўл қўйилмоқда.

Кенгашда меҳнаткашларнинг энг муҳим, қонуний талабларини қондириш блан боғлиқ бўлган ишларни кўришга бепарво қаралаёттанлиги ҳақида кўп гапирилди. Кўпгина суд органлари хотин-қизларга нисбатан бой-феодалларча муносабатда бўлиш сарқитларига қарши курашда ўз рольларини ҳануз тушуниб олган эмаслар. Наманган областида хотин-қизларга нисбатан бой-феодалларча муносабат сарқитлари айниқса кўп учрашига қарамай, суд органлари 1949 йилда шундай ножўя ишлар юзасидан бирор марта ҳам суд ўтказмадилар.

Кенгашда адвокатурага раҳбарлик қилишдаги жиддий камчиликлар очиб ташланди. Адвокатура аппарати ўзларининг хизмат вазифаларидан шахсий манфаатлари учун фойдаланадиган тасодифий, ярамас унсурлар блан ифлосланган. Министрлик ва область бошқармалари ревизор кадрларга бўш раҳбарлик қилдилар, холбуки суд органларининг бутун ишларини яхши йўлга қўйишда бу кадрларнинг роли каттадир.

Кенгашда СССР адлия министрининг ўринбосари ўртоқ Суходрев катта нутқ сўзлади.

Республика кенгашининг ишларида Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг секретарьларидан С. Камолов ва З. Раҳимбобоева ўртоқлар, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари ўртоқ Г. Габриэльян қатнашдилар. (ЎзТАГ).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Ўзбекистон К(б)П Сурхондар'ё область комитетининг VII пленуми

ТЕРМИЗ, («Қизил Ўзбекистон» мухбиридан). Сурхондар'ё область партия комитетининг навбатдаги VII пленуми бўлиб ўтди. Пленум Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитети VI пленумининг «Ўзбекистонда пахтачиликни янада ривожлантириш вазифалари муносабати блан колхоз партия ташкилотларини мустаҳкамлаш ва қишлоқда оммавий-сиёсий ишларни кучайтириш тадбирлари тўғрисида»ги Қарори ва область партия ташкилотларининг вазифалари ҳақида область партия комитетининг секретари ўртоқ Никитиннинг докладини ҳамда СССР Министрлар Совети ва ВКП(б) Марказий Комитетининг «Колхоз ва совхозларнинг жамоат маҳсулдор чорвачилигини ривожлантириш учйиллик плани (1949 — 1951 йиллар) ҳақида» чиқарган Қарорининг қандай бажарилаёттанлиги тўғрисида область ижроия комитетининг раиси ўртоқ Ортиқовнинг докладини эшитди ва муҳокама қилди.

Докладчилар область колхозларида партиявий-ташкилий ва партиявий-сиёсий ишларнинг ҳозирги аҳволи, чорвачиликни ривожлантириш учйиллик планининг қандай бажарилаёттанлиги ва бу соҳада партия ташкилотларининг вазифалари тўғрисида муфассал тўхтаб ўтдилар. Область партия комитети колхоз партия ташкилотларини мустаҳкамлаш юзасидан қониқарли иш олиб бормаган. Область партия комитетининг бюроси кейинги 8 ой ичида бу ҳақда фақат Сариосиё район партия комитетининг ҳисоботини эшитиш блан чекланган.

Область колхозларида чорвачиликни ривожлантириш учйиллик плани қониқарсиз бажарилмоқда. Кўпчилик районларда ва колхозларда чорва маҳсулотлари тайёрлаш, айниқса жун тайёрлаш йўл қўйиб бўлмаслик даражада ёмон аҳволда. Чорвачиликни ривожлантиришнинг манбаи бўлган ем-хашак тайёрлашга юзаки қаралмоқда. Область ва район партия ташкилотлари бу муҳим соҳа блан жиддий шуғулланмаётирлар.

Пленумда муҳокама қилинган ҳар икки масала юзасидан 20 дан ортиқ киши музокарага чиқди.

Ўзбекистон К(б)П Шеробод район комитетининг секретари ўртоқ Довудов область партия комитетининг раҳбарлик услубини қаттиқ танқид қилди. У область партия комитетининг қишлоқ хўжалик бўлим мудири Телегин, партия, касаба союз ва комсомол органлари бўлимининг мудири Усмонов ўртоқлар амалий раҳбарлик ўрнига ҳар куни телефон орқали ма'лумот тўплаш блан вақт ўтказадилар,—деди.

Жарқўрғон районидаги «Меҳнат роҳат» колхоз бошланғич партия ташкилотининг секретари ўртоқ Б. Мингашев оммавий-сиёсий ишларни қандай олиб бораёттанлиги ҳақида ўз тажрибаларини айтиб берди. Колхоз йириклашиб, унда коммунистларнинг сони 20 кишига етган. Партия ташкилоти колхоздаги 13 та пахтачилик бригадасига коммунистларни беркитиб қўйган. Колхоз бўйича 5 та агитпункт ташкил қилиниб, буларга 25 агитатор тортилган. Агитаторлар деворий газета ва «Жанговар варақа»лар чиқариб, теримчи колхозчиларга баланд овоз блан газета ўқиб бермоқдалар.

— Айрим партия ташкилотлари, — деди область комсомол комитетининг секретари ўртоқ Тумишев, — комсомолга яқиндан раҳбарлик қилмаётирлар. Шўрчи район партия комитети кўпдан бери комсомол ташкилотларининг иши ҳақидаги масалани муҳокама қилмаган. Райондаги «Намуна», «Янги турмуш» колхозларида бир йилдан бери комсомол ташкилотининг секретари йўқ.

Область газетасининг муҳаррири ўртоқ Цембалов ўз нутқида район партия комитетлари ўз органларига етарли раҳбарлик қилмаганликлари, область ва район газеталарида босилган танқидий материаллар оқибатсиз қолиб кетаёттанлиги ҳақида кўп фактлар келтирди.

Пленумда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ўртоқ Ваҳобов область ва район партия комитетларининг бошланғич партия ташкилотларига раҳбарлик қилишдаги хато ва камчиликларини кўрсатиб ўтди.

Пленум муҳокама қилинган масалалар юзасидан амалий вазифаларни ўз ичига олган қарор қабул қилди.

Коммунистлар етакчилик қилмоқдалар

Ворошилов номли колхоз Қашқадар'ё областининг Шаҳрисабз районида йирик пахтакор колхозлардан ҳисобланади. Бу колхознинг а'золари 335 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 33 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олганлар. Ҳозир колхозчиларнинг фидокорона меҳнати туфайли пахта далаларида мўл ҳосил етишмоқда. Колхоз коммунистлари колхозчиларнинг мўл ҳосил учун курашдаги ғайрат ва ташаббусларига чинакам бошчилик қилиб келмоқдалар.

Колхоз коммунистлари пахтадан юқори ҳосил етиштириш учун қандай курашган бўлсалар, пахта йиғим-теримига большевикча тайёрлик кўришга ҳам ана шундай бошчилик қилмоқдалар. Колхоз бошланғич партия ташкилотининг яқинда бўлиб ўтган умумий йиғилишида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг «1950 йилги пахта ҳосилини териш ва тайёрлашни уюштириш тўғрисида» деб чиқарган Қарори муҳокама қилинди. Шу йиғилишда колхоз раиси коммунист ўртоқ Очиловнинг пахта йиғим-теримига тайёрликнинг бориши ҳақидаги ҳисоби ҳам эшитилди.

Раиснинг доклади юзасидан қабул қилинган қарорда амалий тадбирлар белгиланди. Йиғилиш йиғим-теримга тайёрликни янада кучайтириш мақсадида колхозчилар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни олиб бориш ва йиғим-теримга алоқадор бўлган ҳозирлик ишларини тезроқ амалга ошириш учун коммунистларни энг муҳим участкаларга биркитди. Шу кунларда коммунист ўртоқ Носиров раҳбарлигида 11 та агитатор барча бригадалардаги дала шийпонларини қайтадан безамоқда, пахта йиғим-теримига доир шиор ва плакатлар ёзмоқда. Агитаторлар пахтани ўз вақтида йиғиб-териб олишнинг жуда катта аҳамиятини, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг пахта йиғим-теримини ўтказиш ҳақидаги Қарорининг моҳиятини колхозчиларга тушунтирмоқдалар.

Колхоз коммунистлари Ўзбекистон ҳукумати ва Ўзбекистон К(б)П Марказий Комитетининг пахта йиғим-теримини ўтказиш тўғрисидаги Қарорини тўла амалга ошириш, етиштирилган мўл пахта ҳосилини сра нобуд қилмай йиғиб-териб олиш, сентябрь ойида давлатга 50 процент миқдорида пахта топшириш, 1 ноябрьгача пахта тайёрлаш планини 100 процент бажариш юзасидан амалий тадбирларни ўз ичига олган иш плани ҳам тузиб чиқдилар.

Р. МУРОДОВ.

Колхоз партия ташкилотининг иш плани тасдиқланди

Фрунзе номли колхоз Фарғона область Киров районидаги энг юқори ҳосилли колхозлардан бири ҳисобланади. Колхозчилар 666 гектар ерга чигит экиб, ҳар гектаридан 30 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олганлар.

Колхозда бу йил ҳар йилгидан ҳам мўл ҳосил етиштирилди. Колхоз бошланғич партия ташкилоти (секретари ўртоқ Зокиров) пахта йиғим-теримини муваффақиятли ўтказиш юзасидан иш плани тузиб чиқди. Иш планида 7 ноябрьгача йиллик планнинг бажарилишини та'минлаш, камида 85 процент ҳосилни отбор ва биринчи сортга топшириш учун курашнинг ҳамма чора ва тадбирлари бекаму-кўст кўрсатилган. Колхоз партия ташкилотининг иш плани партия йиғилишида барча коммунистлар томонидан ма'қулланди.

Колхозчилар мўл ҳосилни тез ва қисқа муддатда йиғиб-териб олиш учун ҳамма нарсани тахт қилиб қўйдилар. Коммунистлар бу ишда ташаббускор бўлдилар.

Ўзбекистон К(б)П Киров район комитети Фрунзе номли колхоз партия ташкилотининг иш планини тасдиқлади.

Э. МУҚИМОВ.

РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИ СЕКРЕТАРЬЛАРИНИНГ СЕМИНАРИ

Тошкент область партия комитети район партия комитети секретарьларининг 10 кунлик семинарини ўтказди. Семинар қатнашчилари диалектик ва тарихий материализм, халқаро муносабатларга доир масалалар, шунингдек халқ хўжалик планларини бажаришда ҳамда колхоз партия ташкилотларини мустаҳкамлашда район партия комитетлари олдида турган вазифалар, В. И. Ленин ва И. В. Сталин большевикча раҳбарлик услуби ҳақида, танқид ва ўз-ўзини танқид—кадрларни большевикча тарбиялаш методи деган ва бошқа темаларда лекция тингладилар. Лекция ўқишга область партия комитетининг секретарьлари, бўлим мудирлари ва пойтахтдаги олий ўқув юртларининг энг яхши ўқитувчилари жалб қилинди.

И. МОРОЗОВ.

ПАРТИЯ КАБИНЕТИНИНГ ШТАТСИЗ ЛЕКТОРЛАРИ

Чирчиқ Электрохимия комбинатининг партия кабинетида штатсиз лекторлар группаси ишламоқда. Штатсиз лекторлар группасининг а'золари 2 ой ичида цехларда «Халқаро аҳвол», «Қуриядаги воқиалар» ҳақида, шунингдек бирмунча иқтисодий темаларда 27 лекция ўқидилар.

Бўлиб ўтган лекцияларга 3.000 дан ошиқ киши қатнашди.

Р. АБДУЛЛАЕВ.

«ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

„Хотин-қизлар ўртасида ишлашни тобора яхшилайлик!“

«Қизил Ўзбекистон»нинг шу йил 27 июль сонида юқоридаги сарлавҳа остида босилган бошмақолада Наманган областининг Янгиқўрғон районида ишловчи айрим раҳбар ходимлар эскилик қолдиқларига қарши курашни кучайтириш ўрнига, ўзлари хотинларини паранжида юришга мажбур қилаёттанликлари кўрсатилган эди.

Ўзбекистон К(б)П Янгиқўрғон район комитети «Қизил Ўзбекистон» бошмақоласини бюро мажлисида муҳокама қилиб, унда кўрсатилган камчиликларни тузатиш ва хотин-қизлар ўртасида ишлашни тубдан яхшилаш ҳақида амалий тадбирлар белгилади.

Район партия комитетининг бюро мажлиси Янгиқўрғон район саноат комбинатининг директори Қосимов, Зарбдор қишлоқ советининг раиси Юсупов, Калинин номли колхоз бошланғич партия ташкилотининг секретари Дадабоевларнинг хотинлари паранжида юрганликларини қаттиқ қоралаб, Қосимовни ўз вазифасидан четлаштиришга қарор қилди. Юсупов ва Дадабоевларга қаттиқ партиявий жазо берилди. Хотин-қизлар ҳуқуқини поймол қилиб келган шахсларни жиноий жавобгарликка тортиш учун тегишли ҳужжатлар тергов органларига топширилди.

Район партия комитети «Қизил Ўзбекистон» бошмақоласини барча бошланғич партия ташкилотларининг умумий йиғилишларида муҳокама қилиш ҳақида тегишли кўрсатмалар берди.

Шонли ўн йиллик

Совет Молдавиясининг меҳнаткашлари бугун ўз республикасининг ўн йиллик юбилейини нишонламоқдалар.

Молдаван халқи озодлик ва бахтли ҳаёт учун курашда оғир ва машаққатли йўл босиб ўтди. Унинг азиз юрти асрлар бўйи чет эл золимларининг босқинчилиги учун майдон бўлиб келган эди. Молдаван халқи туркларнинг зулмини бошидан кечирди. Бу зулм мамлакатнинг иқтисодий, сиёсий ва маданий тараққиётига катта тўсқинлик қилди. Молдавия меҳнаткашларини ажнабийлар миллий ва иқтисодий жиҳатдан шафқатсиз эздилар, маҳаллий феодаллар, помешчиклар ва капиталистлар уларни эксплоатация қилдилар. Молдаван халқи ўз озодлиги, миллий мустақиллиги ва давлат мустақиллиги учун кўп марта қаттиқ курашди, лекин ҳарсафар бу кураш золимлар томонидан раҳмсиз суратда бостирилди.

Доно большевиклар партияси, инсоният генийлари В. И. Ленин ва И. В. Сталин ҳамма халқларга, шу жумладан молдаван халқига ҳам озодликка ва бахтли ҳаётга эриштирадиган бирдан-бир тўғри йўлни кўрсатдилар. Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабаси мамлакатимиз халқларини капитализм қуллиғи кишанларидан озод қилиб, уларни ягона қардошлик оиласида бирлаштирди, иқтисодий ва маданий жиҳатдан эркин ривожланиш учун чексиз имкониятлар туғдирди.

Молдаван халқи большевиклар партиясининг, В. И. Ленин ва И. В. Сталиннинг раҳбарлигида, ички ва ташқи контрреволюцияга қарши ғайрат блан курашиб, 1918 йилнинг январь ойида совет ҳокимияти ўрнатди. Аммо орадан кўп ўтмай румин боярлари чет эл империалистларининг ёрдами блан Молдавиянинг ғарбий районларини ёш Совет мамлакатидан ажратиб олдилар ва молдаван халқининг кўп қисмини мустамлака зулмига дучор қилдилар. Бессарабия 22 йил давомида оккупация қилиниб турилди.

Оккупациячилар ҳокимиятни помешчиклар ва капиталистлар қўлига топшириб, қаттиқ ҳарбий-полиция терроридан иборат усул идорани ўрнатдилар. Улар ўлканинг хўжалигини вайрон қилиб, жуда кўп солиқ ва йиғимлар блан аҳолининг тинкасини қуритдилар. Молдаван халқининг душманлари молдаван маданиятини таҳқир этдилар, молдаван тилида гаплашишни тақиқладилар.

Бессарабия меҳнаткашлари совет ҳокимиятини ўрнатиш ва Совет Иттифоқи блан бирлашиш учун оккупациячиларга қарши тинмай қаттиқ кураш олиб бордилар. Улар умид блан Днестр дар'ёсининг бу томонига назар солдилар. Днестрнинг бу томонида қардош молдаванлар СССР халқларининг дўст оиласида 1924 йилда Молдавия АССРни ташкил қилиб, Совет давлатига асос солдилар ва халқ хўжалигини ҳамда маданиятни ривожлантиришда катта муваффақиятларга эришдилар.

СССРнинг қудрати ошиб, унинг халқаро обрўси ўсиши, Совет ҳукуматининг доно сталинча ташқи сиёсати Бессарабия меҳнаткашларига узоқ вақт кутган озодликни келтирди. 1940 йилда Бессарабия оккупациячилардан абадий озод қилиниб, яна совет ўлкаси бўлиб қолди.

1940 йил 2 августда СССР Олий Советининг еттинчи сессияси бутун молдаван халқининг якдиллик блан изҳор қилган истагини ма'қуллаб, Молдавия Совет Социалистик Республикаси ташкил қилиш тўғрисида қонун қабул қилди. Молдавия ССР қардош иттифоқчи республикаларнинг тенг ҳуқуқли а'зосидир.

Бессарабиянинг Совет Иттифоқига қўшилиши ва Молдавия ССРнинг ташкил қилиниши молдаван халқининг ҳаётида янги саҳифа очди. Совет молдавиясининг ишчилари, деҳқонлари, зиёлилари большевиклар партиясининг раҳбарлиги остида зўр ғайрат блан кўпйиллик оғир оккупация оқибатларини тугатишга киришдилар, ғарбий районларнинг хўжалигини социалистик асосда қайтадан қуришга, маданий революция вазифаларини бажаришга киришдилар.

Гитлерчилар Германиясининг хиёнаткорлик блан Ватанимизга қилган ҳужуми совет кишиларининг тинч меҳнатига тўсқинлик қилди. Улуғ Сталиннинг чақириғига биноан молдаван халқи Совет Иттифоқидаги барча халқлар блан бирга социализм мамлакатининг озодлиги, шон-шарафи ва мустақиллиги учун муқаддас урушга отланди. Молдавиянинг минглаб энг яхши ўғил ва қизлари руслар, украинлар, белоруслар ва бошқа қардош халқларнинг вакиллари блан ёнма-ён туриб манфур душманга қарши қаҳрамонларча жанг қилдилар. Улуғ Ватан уруши йилларида қаҳрамонлик кўрсатганликлари учун Молдавия ССР гражданн бўлган солдат ва офицерлар ҳамда партизанлардан 85 мингдан ортиқ киши орден ва медаллар блан мукофотланди. Жасур жангчилардан 10 киши Совет Иттифоқи Қаҳрамони деган юксак унвонни олишга сазовор бўлди.

Урушнинг оғир синовлари молдаван халқини большевиклар партияси, Совет ҳукумати ва ўртоқ Сталин атрофида янада маҳкам жипслаштирди. Молдавияни ҳалокатдан, унинг гражданларини фашист йиртқичлар қирғинидан қутқазиб қолганликлари учун молдаван халқи большевиклар партиясидан, улуғ Сталиндан, Совет Армиясидан беҳад миннатдордир.

Совет халқи Улуғ Ватан урушини ғолибона тамомлаб, ижодий меҳнатга киришди, мамлакатимизда коммунизм қуриш юзасидан ўртоқ Сталин белгилаб берган катта программани бажарабошлади.

Урушдан кейинги сталинча бешйиллик даврида республикада экономика соҳасида катта социалистик ўзгаришлар юз берди. Молдаван халқининг шаклан миллий ва мазмунан социалистик маданиятини ривожлантиришда жиддий муваффақиятларга эришилди.

Хароб қилинган шаҳарлар, қишлоқлар, фабрика ва заводлар яна қад кўтарди. 600 дан ортиқ саноат корхонаси тикланди, янгидан қурилди ва ишга туширилди. Саноат маҳсулоти ишлабчиқариш 1949 йилда урушдан илгариги даражадан анча ошиб кетди. Саноатда ишлаёттан ишчилар сони урушдан аввалгига қараганда икки мартадан кўп ортди.

Молдавия саноатидаги ишчилар орасида 20 мингдан ортиқ стахановчи бор. Уларнинг кўплари бешйиллик иш нормаларини муддатидан илгари бажарди. Республиканинг кўп корхоналари ишлабчиқариш топшириғини муддатидан илгари адо этдилар.

Ўттан ўн йил мобайнида қишлоқ хўжалик ходимлари катта муваффақиятларга эришдилар. Ғарбий районларнинг меҳнаткаш деҳқонлари колхоз тузумининг афзаллигини ўз кўзлари блан кўриб, сталинча колхоз йўлига кириб олдилар. Ҳозирги вақтда Молдавия ССРдаги деҳқон хўжаликларининг 94 проценти колхозларга бирлашгандир.

Республиканинг далаларида кўп миқдорда тракторлар, комбайнлар ва бошқа мураккаб қишлоқ хўжалик машиналари ишламоқда. Деҳқончиликда, чорвачиликда, боғдорчилик ва узумчиликда илғор совет агробиология фани муваффақиятларидан кенг фойдаланилмоқда.

Молдавиядаги кўпчилик колхозларнинг ташкил қилинганига икки йилдан кўп вақт ўтгани йўқ. Шунга қарамай, 1950 йилдаёқ кўп колхозлар ўрта ҳисобда гектаридан 20—25 ва 30 центнердан ҳосил олдилар. 1950 йилда республика ғалла тайёрлаш давлат планини (жўхоридан ташқари) муддатидан илгари бажарди.

Молдавиянинг фахри бўлган узумчилик ва боғдорчилик муваффақиятли ривожланмоқда.

Деҳқончилик ва чорвачилик илғорлари, мўл ҳосил усталари борғансари кўпаймоқда. Юқори ҳосил олганликлари ва чорвачиликни ривожлантиришда намунали ишлаганликлари учун Молдавиянинг илғор колхозчиларидан 14 кишига Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилди ва 500 дан ортиқ киши Совет Иттифоқи орден ҳамда медаллари блан мукофотланди.

Молдаван халқининг маданияти мавж уриб ривожланмоқда. Яқин фурсатда Молдавия ёппасига саводхон республикага айланади. Республиканинг қишлоқ жойларида мажбурий бошланғич та'лим ва шаҳарларида еттийиллик та'лим ҳақидаги қонун тўла амалга оширилди. Бу йил қишлоқларда умумий еттийиллик та'лим амалга оширилади. Ҳозир Молдавия ССРда 1935 умумий та'лим мактаби, 38 та махсус ўрта билим юрти ва 8 та олий ўқув юрти бор. Кино, радио, газеталар, журналлар Молдавия ишчилари ва колхозчиларининг ҳаётига тобора сингиб бормоқда. Республикада 4 театр, давлат филармонияси, 317 кино, 67 маданият уйи, 1.360 қишлоқ клуби, 2.700 кутубхона ишлаб турибди.

Молдавия меҳнаткашлари марксизм-ленинизм классикларининг асарларини, рус адабиёти классиклари ва ҳозирги замон совет ёзувчиларининг асарларини она тилида ўқимоқдалар.

Совет Молдавиясининг экономикаси ва маданияти ривожланиши ленинча-сталинча миллий сиёсатнинг донолигини, совет жамоат ва давлат тузумининг, социалистик хўжалик системасининг беҳоя устунлигини яққол намойиш қилади.

Молдавия меҳнаткашлари сиёсий активлик ва меҳнат ташаббуси ошган бир вазиятда республиканинг шонли ўн йиллигини кутиб олмоқдалар. Улар шу байрам кунларида ўзларининг энг яхши дўсти, отаси ва устози ўртоқ Сталинга қизғин муҳаббат ва миннатдорлик сўзлари блан яна ва яна мурожаат қиладилар. Молдаван халқи большевиклар партиясининг раҳбарлиги остида, улуғ Сталин етакчилигида Советлар мамлакатининг бошқа қардош халқлари блан бирга коммунизмнинг нурли биносини қурмоқда.

Д. ТКАЧ.

Молдавия К(б)П Марказий Комитетининг секретари.

Етилиб очилган пахталарни пешма-пеш териб, давлатга топширайлик!

☆

ПАХТАНИ МАШИНА БЛАН ТЕРИШГА ПУХТА ТАЙЁРЛИК ҚЎРИЛМОҚДА

ТЕРМИЗ, («Қизил Ўзбекистон» мухбиридан). Бу йил Сурхондар'ё областининг Денов, Узун ва Сариосиё районларида бирнеча минг гектар ердаги пахта машина блан терилади. Бунинг учун кўп миқдорда пахта териш машинаси олинди. Шу кунларда МТСлар ва колхозларда пахтани машина блан теришга пухта тайёрлик кўрилаётир.

Барча МТСлар ҳузурида очилган пахта териш машинасида ишловчи кадрлар тайёрлаш курслари ўз ишларини тугатди. Пахта териш машиналаридан тўла фойдаланиш учун етарли миқдорда механизатор кадрлар тайёрланди. МТС хизмат қиладиган колхозларда пахтаси машина блан териладиган участкалар ажратиб бўлинди ва бу участкалар агрономлар томонидан қайтадан текшириб чиқилди. Машина блан теришга биринчи навбатда текис ва яхлит ерлар ажратилди.

Пахтани машина блан теришга тайёргарлик ишларида айрим МТСларнинг коллективлари ҳозирданоқ яхши ташаббус кўрсатмоқдалар. Бу йил Денов районидаги ҳар иккала МТС бўйича машина блан 1700 гектар ердаги пахта ҳосилини териш юзасидан план берилган эди. Бу МТСлар ўзлари хизмат қиладиган колхозлар блан маслаҳатлашиб ва шартномалар тузиб, 2 минг гектар ернинг пахтасини териб беришни планлаштирдилар. Райондаги Куйбишев номли, Жданов номли, «Коммунизм» ва «Қизил Фарғона» колхозларида бирнеча юз гектар ердаги пахта ҳосилини машина блан териш мўлжалланади.

Л. ЭРГАШЕВ.

Илғор теримчилар мусобақаси

Бу йил Қорақалпоғистон колхозчилари ёз даврида фидокорона меҳнат қилиб пахтадан мўл ҳосил етиштирдилар. Хўжайли район, 4-нчи овул советидаги Сталин номли, Тўрткўл районидаги Молоков номли, Кегайли районидаги Жданов номли ва бошқа колхозларда пахта теримини бошлаш блан бирга, ҳосилга ҳосил қўшиш учун кураш ҳам давом эттирилмоқда.

Йиғим-терим бошланган ҳамма колхозда мавсум охиригача 7 минг ва 10 минг килограмм пахта териш учун теримчилар ўртасида мусобақа қизиб бормоқда. Тўрткўл районида 300 дан ортиқ теримчи бу мусобақага қўшилди. Ленинобод овул советидаги Жданов номли колхознинг звено бошлиғи Жума Сармонова мавсум охиригача 11 минг килограмм пахта териш мажбуриятини олди. Унинг звеноси 12 гектар ерга чигит экkan. Ҳозир ҳамма ерда пахта ялпи очилабошлади. Звено а'золари 24 августда теримга тушдилар. Звено бошлиғи биринчи кундаёқ 55 килограмм, звено а'золари Машарипова ва Жуманиёзова ўртоқлар 50 килограммдан пахта тердилар.

Тўрткўл, Чимбой, Қипчоқ ва бошқа районлардаги кўп колхозларнинг а'золари давлатга пахта топшириш юзасидан олган мажбуриятларини муддатидан илгари бажариш учун Октябрьолди социалистик мусобақасига қўшилдилар.

Ғ. КАРИМБЕРДИЕВ.

Теримчилар катта мажбурият олмоқдалар

Бухоро область, Бухоро районидаги Будённий номли колхознинг ўртоқ Саидхон Бердиева бошлиқ звеносида бу йил пахтадан мўл ҳосил етиштирилди. Звено ҳаммадан илгари теримга тушиб, биринчи куни давлатга 250 килограмм пахта топширди. Ўтган йили 6 минг килограмм пахта терган стахановчи теримчи Тошбиби Бастиева бу йил 10 минг килограмм пахта териш мажбуриятини олди.

Олот районидаги Каганович номли колхозда ҳам пахта терими оммавий равишда қизиб кетди. (ЎзТАГ).

Тожикистон пахтакорларининг делегацияси Ўртачирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхозининг пахта далаларида бўлдилар. **Суратда:** (чапдан ўнгга) Хисор районидаги Молотов номли колхознинг раиси **А. Ҳасанов** ва Сталинобод районидаги Ленин номли колхоз раисининг ўринбосари **Р. Каримов** ўртоқлар колхознинг Жума Хўжамов бошлиқ бригадасидаги ғўзаларни кўздан кечирмоқдалар.

М. Пенсон фотоси.

Йиғим-терим плани амалда

МЕТОН, **(Самарқанд области)**, (ЎзТАГ). Метон районидаги Берия номли колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Қорабой Имомовнинг кабинетида йиғим-терим плани илиб қўйилган. Графикдаги кўк чизиқ кунлик топшириқни, унинг тепасидаги қизил чизиқ бу топшириқ қандай бажарилаётганлигини кўрсатади.

Колхоз правлениеси томонидан тузилган бу йилги йиғим-терим плани пахта топшириш йиллик планини сентябрьнинг охиригача бажаришни кўзда тутади. Ҳар кунлик иш графиги ана шунга қаратиб берилади. Лекин колхозчиларнинг стахановча қилаётган меҳнати бу графикка жиддий тузатишлар киритмоқда.

Колхозчилар дастлабки кунларда ўрта ҳисобда 50 килограммдан пахта тердилар, орадан кўп ўтмай, илғор теримчилардан Ойдин Шарипова ва Жамол Сулоймонова ўртоқлар ҳар куни 100 килограммдан пахта терабошладилар. Колхоз партия ташкилотининг ташаббуси блан стахановчи теримчилар ҳамма бригадаларга бориб, пахтани қандай тераётганликларини амалда кўрсатиб бердилар. Ҳозир барча колхозчилар уларнинг иш усулидан фойдаланмоқдалар. Ҳарбир теримчининг ўртача иш унуми кунига 90 килограммгача кўтарилди. Колхоз кунлик пахта топшириш планини 4 тонна ошириб бажармоқда. Шу муносабат блан колхоз правлениеси пахтани қоплаб, тайёрлаш пунктига жўнатиш муддатини қисқартди, транспорт бригадасига қўшимча от-улов ажратди. Аравакашлар ҳам пахта ташиш графигига ўзгартишлар киритдилар. Улар бирнеча жойда кўприкларни тузатиб, ҳозир қисқароқ йўлдан қатнамоқдалар. Бир марта қатнаш учун илгарига қараганда 2 соат кам вақт сарфланмоқда.

Колхозда пахтани сортларга ажратиб териш қоидаларига қаттиқ амал қилинмоқда. Колхоз терилган пахтанинг 90 процентини отбор ва биринчи сортга топширмоқда.

Колхозда теримчиларга хизмат кўрсатишга яхши э'тибор берилмоқда. Ҳарбир дала шийпонида иссиқ овқат уюштирилган. Агитаторлар газеталар ўқиб бермоқдалар. Ҳар куни чиқарилаётган «Жанговар варақалар» терим илғорларининг ишини ёритмоқда.

Берия номли колхознинг а'золари тинчлик ишига ўз ҳиссаларини қўшиш мақсадида, бу йил давлатга контрактация планида кўзда тутилганига қараганда бир ярим марта кўп пахта топшириш мажбуриятини олдилар.

Мавсумда машина блан 60 гектар ердаги пахтани тераман

Пахтадан юқори ҳосил олиш учун энг зарур чоралардан бири—пахта экиладиган ерни кузда сифатли қилиб ҳайдашдир. Мен буни ўзимнинг ўн йилдан ортиқроқ вақтдаги иш тажрибамда синаб кўрганман. Аммо пахтани қўл блан териш кўп машаққатли ва чўзиладиган иш бўлганлиги сабабли, ерни кузда шудгорлаб қўйиш иши ҳардоим мукаммал бажарилавермас эди. Пахтани машина блан териш ҳақиқатан ҳам ерни тезроқ бўшатиб, шудгорлаб қўйиш учун бирдан-бир чорадир. Биз буни яхши тушунамиз.

Бу йил Юқоричирчиқ районидаги 1-нчи МТС хизмат қиладиган колхозларнинг далаларидаги пахталарнинг бир қисми машина блан теришга мўлжалланган. Пахта теручи машинани ҳайдаш ва далада учрайдиган камчиликларни тузатаолиш ва машинадан тўғри фойдаланиш учун МТСимиздаги тракторчи ва бригада механикларидан 26 киши Тошкент пахтачилик механизация мактабидаги СХН-48 маркали пахта териш машинасини ҳайдовчи механиклар курсига юборилган эди. Биз ҳозир шу курсда ўқимоқдамиз.

Биз машинанинг қишлоқ хўжалигидаги аҳамиятини яхши тушунамиз ва уни мукаммал ўзлаштириб олганимиздагина бетўхтов ишлатишга ақлимиз етади. Менинг трактор бригадамдаги тракторчилардан Х. Бобоқулов, Б. Тошпўлатов ўртоқлар бу йил ҳарбири 1.200 гектарга яқин ердаги ғўзани трактор блан ишладилар. Бу ўртоқлар ўз машиналарини севадилар, уни кўз қорачиғидай сақлайдилар. Машиналарининг бузилиб қолишини кутмай текшириб, бузилишнинг олдини олиб турадилар.

Партия ва ҳукуматимиз бизга пахтани машина блан териш каби шарафли ишни топширди. Биз машинани чинакам ўрганиб олишимиз керак. Мен Чиноз районидаги 1-нчи МТС коллективининг мурожаатини завқ блан ўқидим. Пахта теручи машинада ишлаш учун ўқиётган барча ўқувчиларни машинани тўла-тўкис ўзлаштиришга чақираман ва ўз бригадамиздаги ҳарбир пахта теручи машина блан кунига 1,5—2 гектар, мавсумда эса 55—60 гектар ердаги пахтани теришга ва'да бераман.

М. МИРАҲМЕДОВ.

Юқоричирчиқ районидаги 1-нчи МТС трактор бригадасининг бошлиғи.

ҲАР КУНИ ПЛАННИНГ ИККИ ПРОЦЕНТИ МИҚДОРИДА ПАХТА ТОПШИРИЛМОҚДА

ЯЙПАН қишлоғи, **(Фарғона области)**, (ЎзТАГ). Каганович районидаги йириклаштирилган Карл Маркс номли колхознинг агитаторлари 1 сентябрь эрталаб иш бошланиш олдидан пахтакорларга колхоз 1 сентябрьгача йиллик планнинг 10 проценти миқдорида пахта топширганлигини сўзлаб бердилар.

Колхоз а'золарининг ёз даврида ғўзаларни парвариш қилиш юзасидан хормай-толмай қилган меҳнати ўз самарасини берди. Ҳамма ерда пахтадан мўл ҳосил етиштирилди. Ҳозир кўсаклар ялпи очилмоқда. Пахта далаларида 500 теримчи ишламоқда. 250 теримчи мавсум охиригача етти минг-ўн минг килограмм пахта териш мажбуриятини олди. Барча колхозчилар коммунист Султон Муродов бошлиқ бригада а'золарининг ташаббуси блан, стахановча тинчлик вахтасида туриб ишламоқдалар. Пахтакорлар Стокгольм Мурожаатига қўйган имзоларини стахановча меҳнат қилиб мустаҳкамламоқдалар. Улар қисқа муддатда ҳар гектар ердан қирқ центнердан пахта топшириш учун курашмоқдалар. Колхозчиларнинг сўзи блан иши бир. Колхоз ҳар куни йиллик планнинг икки проценти миқдорида пахта топширмоқда.

Карл Маркс номли колхознинг а'золари йиғим-терим бошланган дастлабки кунларда қилинган ишларни якунлаб, сентябрь ойининг охиригача пахта топшириш йиллик планини 80 процент бажариш мажбуриятини олдилар.

ҒАЛЛАОРОЛ РАЙОНИДА ПАХТА ТЕРИШ БОШЛАНДИ

САМАРҚАНД область, Ғаллаорол районида пахта териш ва давлатга топшириш бошланди. Ленин қишлоқ советидаги Сталин номли колхоз районда биринчи бўлиб теримга тушди. Колхоз икки кун ичида 7 минг килограмм пахта териб давлатга топширди. Шунингдек, Ғаллаорол қишлоқ советидаги «Қизил байроқ» колхозида ҳам пахта териш оммавий тус олмоқда. Колхознинг Шакаров ва Шукуров ўртоқлар бошлиқ звенолари бир кунда 400 килограмм ўрнига 600 — 650 килограммдан пахта тераётирлар. Ўртоқ Шукуров бошлиқ звено а'золаридан Робихон Асророва, Ойсанам Абдурасулева, Ойдинхон Эркинова каби 7 минг килограммчи теримчилар ҳар куни 80 — 85 килограммдан пахта термоқдалар.

Райондаги Ленин номли, Шверник номли, «Коммунизм» колхозлари ҳам пахта теримига киришдилар.

Соли ХЎЖАЕВ.

ФЕЛЬЕТОН

„Ака" ва унинг андавачилари

Хато блан хиёнат ўртасида фарқ борми?

Онда-сонда учраб турадиган ба'зи доғули кишилар кўрабилатуриб давлатнинг неча минг сўмлаб пулини растрат қиладилар-да, судда улардан:

— Давлатнинг шунча пулини нима учун еб юбордингиз? — деб сўралса:

— Мен бу ишда катта хатога йўл қўйдим, — деб ерга қарайдилар, шу блан айбларини «бўйинга олган» бўлиб, бериладиган жазодан қутилиб кетишга уринадилар.

Тошкент шаҳар, Октябрь районидаги Калинин номли маҳалла комиссиясининг раиси Самиғулла Раҳматуллаевнинг иши ҳам худди шундай бўлди. У юзаки қараганда анча-мунча бўшанг, бировнинг кўнглини оғритмайдиган, қаттиқ-қурум гаплардан ўзини тиядиган, қарияни «ота», тенгқурини «оғайни» дейдиган киши бўлса ҳам, аслда ичидан пишган биринчи даражали товламачилардан экан. У ўзининг бирнеча гумаштаси кўмагида 1941 йилда комиссия раиси бўлиб олди. Шундан кейин кўп йиллик ўқитувчилик касбини йиғиштириб қўйиб, осонлик блан кун кўриш ва бойиш йўлини қидириб кетди. Аввало, маҳаллада гўшт бозори очди. Хусусий нонвойлар ва турли типдаги бошқа савдогарлар блан сўзни бир ерга қўйиб, уларнинг шахсий мақсад йўлида бемалол ишлашларига катта ёрдам берди, шу йўл блан улардан «жузза» йиғишга киришди. «Пихини ёрган» савдогарлар ҳар куни бўлмаса ҳам, ҳафта сайин Раҳматуллаев блан йўл устида кўриша туриб, унинг қўлига 50—100 сўмликларни қистирадиган бўлиб қолдилар. Шарақ-шарақ тушиб турган сон-саноқсиз пул раисни қув, фе'лини тор қилиб қўйди. Пул бошига ёмғирдек ёғилиб турса ҳам, булар унинг назарида кам кўринар, у кун сайин улгуржи пулларнинг янгидан-янги манба'ларини излар эди.

Раҳматуллаев раислик вазифасидан фойдаланди-да, ўзининг хотинини ва «маҳалла активи» Имом Муслимовнинг хотинини ёғ бозорига чайқовчи қилиб қўйди. Булар, ўзларининг та'рифича айтганда, қисқа бир муддат ичида «қантдек қилиб» 64 минг сўм пул ишлаб олдилар.

Раҳматуллаев маҳалла комиссиясининг секретари учун 400 сўм, икки қоровул учун 300 сўмдан 600 сўм пулни гўё қонуний ҳақдай ҳар ойда қайириб қолабошлади.

Бу пуллар камлик қилди шекилли, у аҳолига заём тарқатиш вақтида 100 сўмлик заём облигацияси бериб, 250 сўмдан пул ундириб олди. Шу йўл блан шу йилги заёмдан 8 минг сўм пулни ўмариб қолишга муваффақ бўлди. Унинг ови шундай юрдики, у қалар куч сарф қилмай, астагина йўталиб қўйса ҳам, бурчак-бурчакдан «Раҳматуллаев, қаердасиз?» деб минг-минг сўмлаб пул оқиб келабошлади.

«Семизликни қўй кўтаради» деган гап бор. Раҳматуллаев катта-катта пуллар орасида кўмилиб кетиб, саркалавасини йўқотди. Бирнеча «сўзга тушунадиган» кишиларни топиб олиб, тонготар ичкилик базмлари қуришга, ўтганнинг ўроғини, кетганнинг кетманини олишга одатланди. Ҳамма айбни ичкиликка қўйиб, кўзига яхши кўринган аёлларга «шўхлик» қиладиган, уйларига бостириб кирадиган бўлиб қолди. «С» деган аёлнинг уйига бевақт кириб, эл-юрт олдида юзиқора бўлди. Гапнинг қисқаси шуки, Раҳматуллаев раислик даврида том тешмади, холос, қолган ҳамма ишни қилди.

Октябрь район ижроия комитети раҳбарларининг бардоши ғоят зўр экан. Улар Раҳматуллаевнинг ҳамма кирдикорларига тишни-тишга қўйиб чидаб, сабр-қаноат қилиб келдилар. Уст-устига шикоят ёғилабергандан кейин, охири, Раҳматуллаевни ишдан олиш, маҳалла комиссиясининг составини янгидан сайлаш ҳақида қарор чиқаришга мажбур бўлдилар.

Яқинда маҳалла меҳнаткашларининг умумий мажлиси бўлди. Мажлисдан бирнеча кун илгари Раҳматуллаев, унинг гумашталаридан Ориф Алихўжаев, Имом Муслимов, Тоҳир Олимов каби маҳалланинг «жонкуяр активлари» умумий мажлис дейиш ўрнига «актив мажлиси бўлади» деган хабарни тарқатдилар. Натижада, мажлисга 1.300 киши ўрнига атиги 141 киши тўпланди. Мажлисда «шовқин-сурон кўтармасликка, Раҳматуллаев шанига оғир гап қилмасликка» уринилди. Маҳалла комиссиясининг раиси Раҳматуллаев ўз ҳисоботини: «қимматли ўртоқлар, қадрли оғайнилар, азиз опа сингиллар!» —деб, тил ёғламачилик блан бошлади, бир соатга чўзилган докладида қилинмаган ишларни «қилинди»га чиқарди, бажарилмаган вазифалар юзаспдан ҳамма айбни нома'лум шахсларга ағдарди. Ўзини маҳалла учун жуда кўп куч сарф этиб, охири қариб, чарчаб қолган киши қилиб кўрсатди, бир умрда тақилмаган кўзойнак ҳам дарров илиб олинди.

Маҳалла комиссиясининг ишини текширган район ижроия комитети кадрлар бўлимининг мудири ўртоқ Ғафур Абдураҳмонов ўз докладида Раҳматуллаевнинг пул масаласидаги жиноятлари учини чиқарди-ю, аммо нима учундир уёғини айтишга юраги дов бермади. Абдураҳмонов: «Самиғулла акам ундай қилмаганлар, Самиғулла акам бундай қилмаганлар» деб, докладига хотима ясади.

Мажлис раиси Алихўжаев ҳали ҳеч ким сўз сўрамай турибоқ, «оғизга қараб сўзлансин, шахсиятга тегилмасин» деб, музокарага чиқадиган кишиларнинг дамини кесиб турди. Унинг танбиҳи иккинчи хил қилиб айтганда «Раҳматуллаевни танқид қилакўрма!» деган имо-ишоранинг худди ўзи эди.

Мажлисда сўзга чиққан кишилар нуқул Раҳматуллаевнинг ер-биродарлари бўлди. Булардан бири Раҳматуллаевга доғ юқтиришни истамаган, уни қандай бўлса ҳам оқлаб қолиш учун у идорадан-бу идорага зир қатнаган, «масалани ҳал этувчи» бирнеча кишини тўплаб, уйида норинхўрлик қилиб, арақ шарақ қуйиб, ўзининг мақсадига муваффақ ҳам бўлган Тоҳир Олимов эди. Унинг қасам ичиб айтишига қараганда, «Самиғулла ака» ҳечбир жиноят қилмаган-ку, аммо бирнеча камчиликка йўл қўйган, холос.

Музокарага чиққан шу биринчи кишидан кейиноқ Раҳматуллаевнинг яқин ошналаридан Олимжон Жалилов, Саигилвой Файзиевлар сўзга чиқиб:

— Шу блан музокара тўхтатилсин, бундан кейин бекорга шахсиятбозлик бошланиб кетади, — деб, илгари ўргатиб қўйилган рольни бажаришга интилиб кўрдилар. Аммо музокара яна давом этди.

— Самиғулла акам ҳечқандай жиноят қилганлари йўқ, бу ҳақда район ижроия комитетига ҳам биронта шикоят тушмаган, — деб кўкрагига урди, сўзга чиққан Имом Муслимов, — лекин Самиғулла акам иш даврида битта-иккита хатога йўл қўйдилар. Бунга ҳам Самиғулла акам эмас, бу ерда ўтирган сиз-бизга ўхшаган активлар жавобгар. У кишини биз ўзимиз ичкиликка ўргатдик. Бунга ҳам ўзимиз айбдормиз!

Раҳматуллаевнинг энг яқин кишилари тўпланиб олиб, шу зайлда на'ра тортдилар, оғизларини кўпиртириб, чарчагунларича гапирдилар, раисни мақтаб кўкка кўтардилар, «акам, акам» деб, у қилган жиноятларни андавалаб ўтдилар, шу бақириқ-чақириқ орасида Раҳматуллаевни яна янги составга ўтказиб юбордилар.

Мажлисни бошқарган кишиларнинг бири Раҳматуллаевга қуйруқ бўлса, иккинчиси — қанот. Шунинг учун ҳам уларнинг Раҳматуллаевга терлаб-пишиб хизмат қилишлари ажабланарли ҳол эмас. Лекин район ижроия комитети вакили Абдураҳмоновнинг бундай кишиларга қўшилиб, Раҳматуллаевнинг жиноятини андавалаши, унинг чилдирмасига оёқ ташлаши ўтиб тушди.

Шунча қатма-қат кирдикорлар учун бир-иккита шоввоз жар солгани блан, Раҳматуллаевнинг жиноятини ёпиб кетиш мумкинми? Раҳматуллаевни мақташ керакми, ёки уни тезлик блан прокуратура органларига таклиф қилиш керакми?

Кейинги таклифни дарҳол амалга оширишни қонун қат'ий тақозо этади!

Ориф ЮНУС.

АГРОНОМ МАСЛАҲАТИ

Ғўзани пахта очилиш даврида суғориш

Пахтачиликни ривожлантириш йўлида Совет ҳукуматимиз, партиямиз ва шахсан ўртоқ Сталиннинг доимий ғамхўрлиги ва катта ёрдами туфайли Ўзбекистон пахтакорлари бу йил мўл ҳосил етиштирдилар. Далаларда ҳозир пахталар қийғос очилмоқда. Ўзбекистон колхозчилари ва совхоз ишчилари бу йил давлатимизга юқори сифатли мўл пахта ҳосил етказиб бериш учун ўз социалистик мажбуриятларини шараф блан бажаришга қаттиқ ишонадилар.

Пахтакорларимиз олдида турган эндиги муҳим вазифа—мўл ҳосилни нобуд қилмай ўз вақтида йиғиб-териб давлатга топширишни тўғри уюштириш блан бирга, пахтанинг яна ҳам салмоқдор ва юқори сифатли бўлиши учун, унинг очилиш даврида ўтказиладиган агротехника тадбирларини тўғри амалга оширишдан иборатдир. Пахта очилиш даврида бажариладиган асосий агротехника тадбирларидан бири ғўзани суғоришни тўғри ўтказишдир. Бу даврда ғўзанинг аҳволига, ҳарбир ернинг тупроқ ва ер-сув шароитига қарамасдан ортиқча суғорилса, пахтанинг очилиши анча кечикиб кетади. Бундай ерларда ҳосилнинг кўпчилик қисмини ғўзани совуқ ургандан кейин теришга тўғри келади, пахтанинг сорти пасаяди. Суғориш зарур бўлган ерларга вақтида сув берилмаса, августнинг иккинчи ярми ва сентябрь бошларида ҳосил бўлган мевалар яхши етилмасдан, кўсаклар тўлмай қолади. Шунинг учун ҳам пахта очилиш даврида ғўзани суғоришни тўғри ўтказишга катта аҳамият бериш керак.

Пахта очилиш даврида (сентябрь — октябрь ойлари) ғўзанинг авжи анча секинлашиб қолади. Бу даврда ғўзанинг барглари орқали сувни тўхтовсиз буғлаб турадиган ҳавонинг иссиқлик даражаси анча пасайган бўлади, ғўза гуллаш, кўсак тугиш даврига қараганда сувни 5—6 марта кам талаб қилади. Шунга қараб, бу даврда суғоришни кескин равишда камайтиришга тўғри келади. Ғўзани пахта очилиш даврида суғоришни жуда эҳтиётлик блан ўтказиш керак. Тупроқда етарлик нам бўлмаган тақдирда пахтанинг очилиш даврида бериладиган сувлар кейинги (август ойининг иккинчи ярмида) ҳосил бўлган кўсакларнинг яхши тўлиб етилиши учунгина керак бўлади. Ерости сувлари чуқур намни ўзида яхши сақлайдиган соғ тупроқли ерларда пахтанинг очилиш даврида бир марта сентябрь ўрталарида суғориш етарлидир. Ерости сувлари яқин бўлган ўтлоқли ва тўқай ерларда эса, бу даврда суғориш мутлақо керак эмас. Захкаш ерларда суғориш ўрнига, аксинча, ернинг атрофида бўлган зовурларни чуқур тозалаб, сизот сувларни қочириш зарур. Тупроғи юпқа, остида нам сақламайдиган шағал, қум қатламлари бўлган енгил тупроқли ерларда пахтанинг очилиш даврида икки марта сув берилади. Я'ни, биринчи суғориш сентябрьнинг биринчи ўн куни ичида, иккинчи суғориш сентябрьнинг охирида ёки октябрьнинг бошларида ўтказилади.

Пахтанинг очилиш даврида ғўзага ортиқча кўп сув бериш мутлақо ўринсиз ва зарарлидир. Агар ортиқча сув бериб юборилса, кўсакларнинг очилиши кечикиб кетади ва ҳосилнинг етилиши совуқ тушиш вақтига тўғри келиб, сифати пастлашади.

В. Е. Ереманканинг ерости сувлари чуқур бўлган Оқчовоқ тажриба станциясида ўтказган текширишига қараганда, ғўзага пахта очилиш даврида сув берилмаган вақтда умумий ҳосил гектарига 39,9 центнер ва совуқ ургангача терилган ҳосил 27,4 центнер бўлса, бу даврда бир сув берилганда умумий ҳосил 41,2 центнер ва совуқ ургангача терилган ҳосил 25,4 центнер бўлган. Шунингдек, бу даврда 2 марта сув берилганда умумий ҳосил 40,1 центнер ва совуқдан илгари терилган ҳосил 21,2 центнер бўлган. Ерости сувлари юза бўлган Фарғона область, Федченко тажриба станциясида ғўзага пахта очилиш даврида сув берилмаганда гектаридан 21 центнер, бир марта сув берилганда 18,4 центнер ҳосил олинган.

Бу тажрибаларга қараганда, ерости сувлари чуқур бўлган жойларда ғўзага пахта очилиш даврида бир марта сув бериш умумий ҳосилни бирмунча оширса ҳам, икки марта сув берилганда умумий ҳосилни, айниқса ғўзани совуқ ургангача терилган ҳосилни анча камайтирган. Ерости сувлари юза бўлган жойларда бу даврда суғориш умумий ҳосилнинг анча камайиб кетишига сабаб бўлган.

Айрим тажрибакорлар пахта очилиш даврида кўп сув беришга тарафдор бўладилар. Улар бу вақтда ғўза кўп сув ичса, унинг кўсаклари яхши тўлишиб, тез очилади деб, исбот қилмоқчи бўладилар. Бу фикр мутлақо нотўғри, чунки, нормал ўсиб эрта ҳосилга кирган ғўзаларнинг кўсаклари тезроқ очилиши учун ортиқча намлик ўрнига, аксинча, кўпроқ шамоллаши, унинг пўчоғи қуриши керак. Баланд ўсиб ғовлаб кетган ғўзаларга эса озгина бўлса ҳам ортиқча сув бериш кўсакларнинг очилишини жуда узоққа чўзиб юборади.

Кўсакларда ҳосил бўлган тола ва чигитларнинг етилиши блан кўсак пўчоғининг етилиши бир-биридан катта фарқ қилади. Тола ва чигитларнинг етилиши фақат ма'лум миқдор вақт ўтишига боғлиқ. Кўсакнинг очилиши эса, ҳавонинг ҳарорати қанчалик кўп бўлишига ва намликнинг кам бўлишига боғлиқдир. Бунга э'тибор бермасдан, ғўзани пахта очилиш даврида серсув қилиб юборилса, унинг атрофида бўлган ҳавонинг намлик даражаси кўпаяди, ўз вақтида тўла етилган кўсакларнинг очилиши ҳам 30—40 кунга кечикиб кетади.

Пахта очилиш даврида ортиқча берилган сувлар ғўзани ғовлатиб юбориш блан, унинг ётиб қолишига, ерга яқин бўлган кўсакларнинг чиришига сабаб бўлади. Бу даврда серсув бўлган ғўзалардан терилган пахталар сернам бўлганидан, уни қуритиб давлатга топшириш учун ортиқча меҳнат ва кўп вақт сарф бўлади. Гуллаш даврида серсув бўлиши ва ортиқча озиқлантириш натижасида сербарг-сершох бўлиб ғовлаб кетган ғўзаларни пахта очилиш даврида суғориш ўрнига, уларни тез-тез шамоллатиб, кўсакларини тезроқ очилтириш чораларини кўриш керак.

Бунинг учун ғовлаб кетган ғўзаларни (икки эгатдаги ғўзаларни) бир-бирига суяб, ораларини очиб қўйиш лозим. Орадан 5—8 кун ўтгандан кейин, бирлаштирилган қаторларнинг орасини очиб, иккинчи тарафдан шамоллатиш керак. Шу тартибда бирнеча марта ғўзаларнинг гоҳ у тарафидан, гоҳ бу тарафидан очиб шамоллатиб турилса, кўсак чириш касалликлари йўқотилади, пахтанинг очилиши тезлашади. Ётиб қолган ғўзаларнинг бирнеча тупини даста қилиб, кўтариб бойлаб қўйиш ҳам яхши натижа беради. Бу усулни Янгийўл районининг илғор колхозлари кенг қўлланмоқдалар.

Ғовлаб кетган ғўзалардаги кўсакларнинг очилишини тезлатиш учун унинг тагида бўлган 5—10 баргини юлиб ташлаш, ёки бундай ғўзаларни 10—15 сентябрьдан бошлаб цианамид кальций блан дорилаб, баргларини тўкиб ташлаш ҳам яхши натижа беради. СоюзНИХИнинг тажрибаларига қараганда, ғовлаб кетган ғўза баргларини ўз вақтида тўкиш совуқ ургангача терилган пахта миқдорини 20—25 процент оширишга ва пахта теришни одатдагига қараганда 12—15 кун илгари тамомлашга имкон беради. Цианамид кальций ўткир заҳарлик дори бўлгани учун, бу дорини ишлатишда ниҳоятда эҳтиётлик блан, СССР Пахтачилик министрлигининг қўлланмасига мувофиқ, иш олиб бориш, бу ишда агрономларнинг маслаҳатидан тўла фойдаланиш керак. Кўпчилик пахта усталари ғовлаб кетган ғўзаларнинг кўсаклари очилишини тезлатиш мақсадида, унинг илдизларининг бир қисмини қирқиш учун оқсой ёки омоч блан чуқур культивация ўтказадилар. Бундай тадбирлар машҳур пахта усталари Тешабой Мирзаев, Ҳамроқул Турсунқулов ва бошқалар тарафидан кенг қўлланилади. Бу тадбирларнинг тўғрилиги илмий-текшириш муассасаларининг тажрибаларида ҳам аниқланган.

Ғўзани пахта очилиш даврида суғориш лозим бўлган ерларни ортиқча захлатиб юбормасдан, гектарига 600 — 700 кубометр миқдордаги сув нормаси блан қисқа вақтда ўтказиш керак. Қиш ва эрта кўкламда нами кам бўладиган, сизот сувлари чуқур бўлган ерларда келгуси йил ҳосили учун кўпроқ нам тўплаш мақсадида, даладаги ҳосилнинг 60—70 процентини йиғиб олгандан кейин—20—25 октябрьдан бошлаб ғўзага захлатиб сув бериш мумкин. Бундай ҳолда ернинг чуқур қатламларида катта нам запаси ҳосил бўлиб, кўкламда экилган чигит тупроқнинг ўз нами блан бир текис униб чиқишига ва ёш ғўзаларнинг узоқ вақт чанқамасдан равон ўсишига тўла имконият туғдиради ва ер суғорилгани учун кузги шудгорнинг чуқур ва юқори сифатли ўтказилишига сабаб бўлади.

Октябрь ойининг учинчи ўнкунлигидан бошлаб, суғориш ғўзага ҳечқандай зарар қилмайди, чунки кўпчилик йилларда октябрь охири ва ноябрь бошларида ғўзани батамом совуқ уради. Совуқ урган ғўзада ҳечқандай ҳаёт ва ўсиш бўлмайди.

Кам ва ўртача шўри бўлган ерларни ювиш учун юқорида кўрсатилган муддатлардан бошлаб ернинг узунасига ва кўндалангига кўп катта бўлмаган марза (пол)лар олиб бостириб суғориш орқали шўрдан тозалаб олиш мумкин. Чунки бу муддатларда сув унча совимагани учун сульфат тузлари яхши эрийди. Фарғона водисидаги шўрхок ерлар асосан сульфат тузларидан иборат бўлгани учун декабрь—январь ойларида сувнинг иссиқлик даражаси 10 дан кам бўлганлигидан, бу вақтда шўр ювишдан етарлик натижа чиқмайди. Кам ва ўртача шўрланган ерларни октябрьнинг охири ва ноябрьнинг бошларида ювиб тамомланса, кузги шудгордан кейин шўрни ювишга ўрин қолмайди. Бунинг натижасида кузда шудгор қилинган ерларга қишда яхоб берилмагани учун бу ерлар ўтириб қолмайди ва бундай ерлар кўкламда қайта ҳайдалмасдан академик Вильямс системаси асосида чигит экишга тайёрлашни ҳамма жойда кенг қўллаш имкониятини беради.

Мўл пахта ҳосилини ўз вақтида териш ва давлатга топширишни ташкилий равишда пухта ва тез ўтказиш блан, бу даврда бажарилиши лозим бўлган агрономия тадбирларини ўз вақтида, сифатли амалга оширсак, пахта ҳосили юзасидан олган социалистик мажбуриятларимизни белгиланган муддатдан илгари бажаришга катта имконият яратган ва келгуси йил мўл ҳосили учун мустаҳкам замин тайёрлаган бўламиз.

Р. АҲМЕДОВ.

Қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

Хавфсизлик Советининг 1 сентябрьдаги мажлиси

НЬЮ-ЙОРК, 1 сентябрь. (ТАСС). 1 сентябрьда Хавфсизлик Советининг мажлиси бўлди. Мажлис Англия вакили Жебб раислиги остида ўтди (ма'лумки, Хавфсизлик Советининг барча а'золари Хавфсизлик Советида навбатма-навбат раислик қиладилар. Раислар ҳар ой ўзгариб туради. — **Редакция**). Дастлабки кун тартибига қуйидаги масалалар киргизилган: Қурия масаласи; Тайван (Формоза)га қуролли куч блан бостириб кирилганлиги ва ҳаво кучлари томонидан Хитой территориясининг бомбардимон қилинганлиги.

Кун тартиби тасдиқланганидан кейин Жебб дарҳол, Хавфсизлик Совети илгари лисинманчилар вакили Чэнни Қурия масаласини муҳокама қилишда қатнашишга чақирган эди, деди ва Чэнга Хавфсизлик Совети столи ёнидан ўз жойини олишни таклиф этди. Айни вақтда Совет Иттифоқи вакили Малик кун тартиби ҳақида ўз фикрини айтиш учун сўз беришни сўради ва Жеббнинг қарори практикага ва Хавфсизлик Советининг тартибот қоидаларига хилоф эканлигини айтди. Малик бундай деди: Совет Иттифоқининг делегацияси август ойи мобайнида масаланинг адолатли суратда ҳал этилишини талаб қилиб келди ва жанжалда қатнашучи ҳар икки томонни чақиришни ва бинобарин Шимолий қуриялиларнинг вакилларини ҳам чақиришни Хавфсизлик Советига таклиф этди. Малик Америка Қўшма Штатлари ва унинг ноғарасига ўйнаётган делегациялар Совет Иттифоқининг таклифи тўғрисида бахслашиш учун ҳечқандай асосга эга бўлмаганлари ҳолда, Уставни бузиб тасвирлаш ва жанжалда қатнашучи ҳар икки томонни чақиришдан бош тортиш учун ҳарқандай найрангларга учганликларини уқдириб ўтди.

Малик эслатиб ўтдики, Хавфсизлик Совети Индонезия масаласини муҳокама қилган вақтда қурбон бўлган мамлакатнинг, я'ни Индонезиянинг вакиллари ҳам, агрессорнинг, я'ни Голландиянинг вакили ҳам чақирилган эди. Кашмир масаласи муҳокама қилинган вақтда Ҳиндистон ҳам, Покистон ҳам қуролли низо'ни муҳокама қилишга чақирилган эди. Фаластин масаласи муҳокама қилинган вақтда ҳам жанжалда қатнашган ҳар икки томон чақирилган эди.

Малик, ҳозирги пайтда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставининг қоидаларини ўзгартириш ва бузиш учун қандай асослар бор, деб сўради. Малик айтдики, Қурия масаласини кўриб чиқиш вақтида агрессор, я'ни Америка Қўшма Штатлари Хавфсизлик Советининг столи ёнида ўтирипти ва ўзига қарам шерикларининг ёрдами блан қурияли қурбонлар вакилининг сўзини эшитишга қарши чиқмоқда. Ба'зи делегациялар Шимолий Қурия вакилининг сўзини эшитишдан бош тортиш учун асос топишга уриниб кўрдилар. Аммо америка делегациясининг э'тирози бунинг учун ҳақиқий асос бўлмоқда. Шу блан бирга, ба'зи делегациялар америка делегациясига эргашиб, шундай э'тироз блан майдонга чиқишни ўз бурчлари деб ҳисобламоқдалар.

Совет Иттифоқининг вакили, — деди Малик, — Америка Қўшма Штатларининг сурбетларча қилаётган уринишларига норозилик билдиради. Америка Қўшма Штатлари қурия халқига хиёнат қилган жиноятчи Чэнга Хавфсизлик Совети столи ёнидан ўрин беришга ҳаракат қилмоқда. Бу ҳол Америка Қўшма Штатлари ва унга қарам мамлакатлар Уставни сурбетларча, қўпол равишда поймол этаётганликларини ва ўз фойдаларини кузатибгина ҳаракат қилаётганликларини исбот этади. Америка Қўшма Штатларидаги ҳукмрон доиралар ҳечқайси мамлакатнинг вакили бўлмаган хусусий кишиларни ва ҳатто жиноят қилишда айбдор бўлган кишиларни ҳам Хавфсизлик Советига чақиришдан қайтмайдилар.

Аммо Шимолий Қурия вакилининг мажлисда ҳозир бўлиши Америка Қўшма Штатларидаги ҳукмрон доиралар учун ва уларнинг раҳбарлигидаги блок учун фойдали эмас, чунки бу вакил Америка Қўшма Штатларининг Қуриядаги агрессияси ҳақида ҳақиқат гапларни айтиб бераолур эди. Шимолий Қурия вакилларини чақириш тўғрисида гап бораётган бир пайтда Америка Қўшма Штатларининг вакиллари ва улар етакчилигидаги блок Шимолий Қурия вакилларини чақиришдан бош тортмоқдалар, ҳолбуки Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Устави ва халқаро ҳуқуқ Шимолий Қурия вакилига Қурия масаласини тинч йўл блан ҳал этиш юзасидан Хавфсизлик Советида гапириш учун қонуний асос беради.

Малик айтдики, ба'зи делегациялар Америка Қўшма Штатларининг вакили орқасидан кўр-кўрона эргашиб бормай, масаланинг моҳиятини жиддийроқ ўрганганларида, бошқача хулоса чиқарган бўлур эдилар. Совет делегацияси бир ой мобайнида Шимолий Қурия вакилларини ҳам, Жанубий Қурия вакилларини ҳам мажлисда қатнаштириш йўли блан масалани ҳаққоний суратда ҳал этиш учун курашиб келди. Аммо Америка Қўшма Штатларидаги ҳукмрон доиралардан ҳаққоният кутиш буғдойнинг осмондан тўкила бошлашини кутиб ўлтиришдан бошқа бир нарса эмас. Дун'ёга ҳоким бўлишни ўз олдига мақсад қилиб қўйган Америка Қўшма Штатларининг тажовузкорлик ва шафқатсизликдан иборат ташқи сиёсати ҳаққоният концепциясига ётдир. Шу сабабдан, Қўшма Штатлар етакчилигидаги тўда бутун бир ой мобайнида Совет Иттифоқининг таклифига қарши чиқиб келди.

Малик сўзининг охирида бундай деди: совет делегацияси ўз позициясида маҳкам туриб, бугун, Қурия масаласи муҳокама қилинабошлашидан аввал совет делегациясининг 1 августдаги резолюцияси овозга қўйилишини қаттиқ талаб этади. Бу резолюцияда ҳар икки томонни чақириш таклиф этилган эди.

Маликнинг Совет Иттифоқининг ҳар икки томонни чақириш тўғрисидаги таклифи дарҳол овозга қўйилсин деган талабига жавобан раис Жебб бундай деди: Хавфсизлик Совети 25 июньда Шимолий Қурия вакилини чақириш тўғрисидаги таклифни рад этган бўлса ҳам, «агар Хавфсизлик Советининг а'золари истайдиган бўлсалар, масала муҳокама қилинганига қадар бу таклифнинг яна овозга қўйилиши»га қарши э'тироз билдирмайман.

Раис лисинманчилар вакилини Хавфсизлик Советининг столидан ўз ўрнини олишга чақирганлигига қарши Маликнинг билдирган э'тирозларига тўхталиб Жебб, Хавфсизлик Советининг 25 июньдаги қарорига мувофиқ, раис Жанубий Қурия вакилини Хавфсизлик Совети столи ёнидан ўз ўрнини олишга чақиришга мажбур деб ҳисоблаш тўғрисида қарор чиқариши лозим, деди.

Жеббнинг сўзидан кейин Малик раиснинг қарорига қарши ўз э'тирозларини яна такрорлади. Малик Хавфсизлик Советининг иш тажрибаларини мисол қилиб келтирди. Бунга мувофиқ, ҳечқандай э'тироз бўлмаган тақдирдагина раис муайян томоннинг вакилини Хавфсизлик Советининг столи ёнига чақираолади. Аммо Жеббнинг қарорида бунга асос йўқ. Ўтмишда, э'тирозлар бўлганида масала овозга қўйилиб келган эди. Масалан, Фаластин масаласини муҳокама қилиш вақтида шундай бўлган эди.

Бундан ташқари, Хавфсизлик Совети август ойи мобайнида ғайри расмий уч мажлисда ва расмий 14 мажлисда икки томонни чақириш масаласини муҳокама қилди. Бу мажлисларда Америка Қўшма Штатлари делегацияси ва унинг тарафдорлари Қурия масаласини тинч йўл блан ҳал этишга олиб борадиган йўлга амал қилишдан бош тортдилар. Улар лисинманчилар вакилини чақириш тўғрисидагина ғамхўрлик қилдилар. Иккинчи томондан, совет делегацияси масалани ҳаққоний суратда ҳал этишда ўз позициясида туриб келмоқда. Совет делегациясининг фикрича, 25 июньдаги резолюциянинг қонунийлиги ёки қонунга хилофлиги тўғрисидаги масалада унинг тутган йўлини ўзгартирмай, ҳар икки томонни чақириш тўғрисида Хавфсизлик Совети а'золари ўртасида ҳозир ҳам бир қарорга келиш мумкин.

Сўнгра Малик бундай деди: Норвегия вакили Совет Иттифоқининг таклифига жавоб қайтаришга уриниб, Америка Қўшма Штатлари, Англия, Франция ва бошқа ба'зи мамлакатларнинг делегацияларини ўз ичига олган группа номидан Жанубий Қурия вакилинигина чақириш керак, деб талаб қилди. Норвегия вакили, «полиция тадбирлари» тамом қилинганидан кейин, Қурия масаласини ҳал этиш проблемаси кўрилган пайтда, я'ни анча кейинроқ Шимолий Қурия вакилларини чақириш масаласини кўриб чиқиш мумкин, деди.

Трумэн, — деди Малик, — «полиция тадбирлари»ни ўтказиш учун 10 миллиард доллардан ортиқ пул ва энг янги хилдаги яроғлар блан қуролланган юз минглаpча солдат берилишини сўради. Бизларнинг ҳаммамиз бундай «полиция тадбирлари» нимадан иборат эканлигини биламиз.

Малик айтдики, Совет Иттифоқи вакили Норвегия вакили қайси группа номидан гапирган бўлса, ўша группа бу масалани ҳал этишни нома'лум вақтгача кечиктирмай, Шимолий Қурия ва Жанубий Қурия вакилларини бир вақт ичида чақиришга тайёр эканлиги ёки йўқлигини сўзлаб берсин деб сўради.

Совет вакили шуни кўрсатдики, — деди Малик, — бундай масалалар устида гап борган вақтда ҳамжиҳатлик блан ҳаракат қилиш зарур, чунки акс ҳолда оқибатда ишга зарар етказилади, холос. Норвегия вакили ҳам, у кимларнинг номидан гапирган бўлса, ўшаларнинг биортаси ҳам Совет Иттифоқи вакилининг сўзига конкрет жавоб бермади. Шу сабабдан, Совет Иттифоқи вакили Норвегия вакили ҳам, ўз фикрларини айтишни унга топширган вакиллар ҳам масаланинг ҳал этилишини истамайдилар ва Шимолий Қуриянинг ҳам, Жанубий Қуриянинг ҳам вакилларини чақиришни хоҳламайдилар деган хулосага келди. Бу ҳол Хавфсизлик Совети томонидан ғайри расмий суратда қилинган уринишларга хотима берди ва ахборотда, келишиб қарор чиқарилмаган эди, деб э'лон қилинди. Бинобарин, — деди Малик, — ғайри расмий уч мажлис ҳам ва 14 расмий мажлис ҳам Хавфсизлик Советини Америка Қўшма Штатлари делегациясининг қайсарлиги орқасида юз берган қийинчиликдан қутқазаолмади. Шу сабабдан, — деди Малик, — Совет Иттифоқи раиснинг қарорига қарши чиқади ва масала дарҳол овозга қўйилсин деб талаб қилади.

Шундан кейин масала овозга қўйилди: Хавфсизлик Совети 9 овоз блан Жеббнинг қарорини қувватлади, Малик қарши овоз берди, Жебб эса бетараф қолди. Шундан кейин Жебб Шимолий Қурия вакилини чақириш тўғрисидаги таклифни овозга қўйишни таклиф этди. Малик раис масалани аниқ ифода қилмаганлигини айтди ва масала Совет Иттифоқи таклифининг текстига мувофиқ суратда овозга қўйилсин деб талаб қилди. Совет Иттифоқининг таклифи «Қурия халқининг вакиллари, я'ни Шимолий Қурия ва Жанубий Қурия вакиллари» чақирилсин ва уларнинг фикрлари эшитилсин деб талаб қилади.

Жебб жавоб қайтариб бундай деди: Хавфсизлик Совети «Жанубий Қурия вакилини чақириб қўйди», аммо Хавфсизлик Советининг а'золари э'тироз билдирмайдиган бўлсалар, Совет Иттифоқи баён қилган резолюцияга мувофиқ овозга қўйиш мумкин.

Норвегия вакили Стабелл қат'ий норозилик билдирди ва Совет Иттифоқининг таклифига мувофиқ масала овозга қўйиладиган бўлса, бу таклиф ўтмай қолганида «ғайри табиий бир ҳол» юз беради, чунки Жанубий Қурия вакилини мажлисда қатнаштириш тўғрисида раис томонидан илгари қилинган таклифнинг ўз кучида қолиши ёки қолмаслиги равшан бўлмайди, деди.

Малик айтдики, Устав ва тартибот қоидалари а'золарнинг ҳарбирига ҳарқандай таклифни тақдим этиш ва бу таклифни овозга қўйдиришга рухсат беради. Бунинг устига, 32-нчи қоида таклифни илгари тақдим этган томон уни қисмлари бўйича овозга қўйишга рози бўлмаган тақдирдагина таклифни бутунича овозга қўйишни кўзда тутади.

Сўнгра Жебб таклифига мувофиқ, Совет Иттифоқининг резолюцияларини инглиз тилига расмий суратда таржима қилиш учун 15 минутлик танаффус қилинди.

Мажлис яна бошлангандан кейин раис Совет Иттифоқи киргизган таклифнинг инглизча таржимасини ўқиб эшитдирди. Таклифда «Хавфсизлик Совети Қурия масаласини муҳокама қилган вақтда қурия халқининг вакиллари, я'ни Шимолий ва Жанубий Қурия вакилларини Хавфсизлик Советининг мажлисларига чақириш ва уларнинг фикрини эшитиш талаб этилади деб қарор қилади» дейилган эди.

Сўнгра раис, бундан илгари Норвегия вакили қилганидек, бу таклифнинг рад этилиши қийинчиликлар юз беришига сабаб бўлиши мумкинлигини айтди. Шундан кейин раис «башарти совет таклифи овозга қўйилиб, рад этилса, бу таклифнинг рад этилиши Қурия республикаси вакилининг Қурия масаласи муҳокама қилинган вақтда Хавфсизлик Совети мажлисларида иштирок қилиш ҳуқуқи масаласини олдиндан ҳал қилиб қўймайди» деб қарор қилди.

Малик, Совет Иттифоқи келгуси ишларни бу хилда олдиндан ҳал қилиб қўйишга қўшилаолмайди, деди. Малик, Совет Иттифоқи Қурия масаласи ҳақида Совет Иттифоқи ва Хитой халқ ҳукумати вакиллари иштирокисиз қабул қилинган қарорлар ғайри қонуний эканлигини бирнеча марта айтди, деди.

Сўнгра Миср вакили Фавзий сўзга чиқиб, агар раис масалани бу хилда овозга қўядиган бўлса, раиснинг қарори юзасидан овоз беришда қатнашмаяжагини айтди. Аммо Жебб Совет Иттифоқи вакили бу қарорга қарши чиқаётганлиги сабабли масалани овозга қўйишни талаб этди. Овозга қўйиш вақтида раис қарорини ёқлаб Америка Қўшма Штатлари, Англия, Франция, Ҳиндистон, Норвегия, Эквадор, Куба вакиллари ва гоминданчи овоз бердилар. СССР вакили қарорга қарши овоз берди, Югославия вакили овоз беришда бетараф қолди, Миср вакили эса овоз беришда қатнашмади.

Сўнгра Жебб Совет Иттифоқининг резолюциясини овозга қўйишни таклиф этди. Лекин Миср вакили Фавзий мажлисни олиб бориш тартиби масаласини кўтарди. Фавзий, Совет Иттифоқининг резолюциясини қуйидагича ўзгартириб ифода қилиш, я'ни «Хавфсизлик Совети Қурия масаласи муҳокама қилинган вақтда ўз мажлисларига Шимолий Қурия вакилини чақиришга ва унинг фикрини эшитишга қарор қилади» деб ифода этиш керак, деди.

Малик бунга э'тироз билдириб, Жанубий Қурия вакилини мажлисга чақиришни ёқлаб, Шимолий Қурия вакилини чақиришга қарши чиқиш ўтакетган бема'ниликдир, деди. Малик, агар Миср вакили масаланинг мағизи шунда эканлигини пайқаса, ўзи келтирган далилларнинг нақадар бема'ни эканлигини билиб олган бўлар эди, деди.

Ҳиндистон вакили Рау Хавфсизлик Совети Жанубий Қурия вакилини мажлисга чақириш ҳақида «қарор қабул қилганлигини», шунинг учун фақат «Шимолий Қурия ма'мурлари» вакилини мажлисга чақириш масаласинигина муҳокама қилажагини айтди.

Рау, Шимолий Қурия вакилини мажлисга чақириш керак эмас, чунки Хавфсизлик Совети «Бирлашган Миллатларнинг ҳарбий қўмондонидан» «душман» учун бирон қимматга эга бўлган доҳладларни вақти-вақти блан олиб турибди, деди. Рау ўз сўзининг охирида, Ҳиндистон ҳукумати Шимолий Қурияни мажлисга чақириш масаласи ҳарбий кампания тамом бўлгунча кўтарилмаслиги керак, Хавфсизлик Совети кўриши лозим бўлган «низо' юз бергандан кейин»гина бу масалани кўтарса бўлади деб ҳисоблайди, деди. «Шу сабабдан мен, — деди у, — ҳозирги вақтда, яна қайтариб айтаман, ҳозирги вақтда Шимолий Қурия вакилини чақиришга қарши овоз бераман».

Куба вакили Альварес Совет Иттифоқининг таклифига қарши овоз беражагини айтди.

Малик яна сўзга чиқиб Рау нутқидаги далилларнинг асоссизлигини кўрсатди. Ҳечбир ҳуқуқшунос, — деди Малик, — Хавфсизлик Советининг ҳар икки томонни мажлисга чақирмаслиги лозимлигини кўрсатадиган бирон қоидани келтираолмайди. Уруш ҳаракатларини кучайтирмаслик, балки уни чеклаш учун ҳар икки томон вакиллари ҳозир бўлиши керак. Малик айтдики, 25 ва 27 июньда, я'ни Хавфсизлик Совети ғайри қонуний қарорлар қабул қилган вақтда, юз берган аҳвол Уставнинг қайси моддаларига тааллуқли эканлиги ҳақида ҳечнарса айтилмади. Малик яна уқдириб ўтдики, Трумэн Қурияда америка ҳарбий интервенциясини бошлаш ҳақида туш вақтида буйруқ берди. Америка Қўшма Штатлари кейинроқ, я'ни тушдан кейин Хавфсизлик Советини жазо чоралари ҳақида ғайри қонуний қарор чиқаришга мажбур этди. Малик бундай деди: Ҳиндистон вакили 27 июньда Америка Қўшма Штатлари ғайри қонуний қарор чиқаришга мажбур этаётган вақтда иккиланиб қолди, чунки у ҳуқуқшунос бўлганлиги сабабли Америка Қўшма Штатлари чет давлат территориясига бостириб киришда айбдор эканлигини тушунди.

Малик, Хавфсизлик Советининг Шимолий Қурия вакилини чақиришни рад этишга қандай ҳаққи бор, деб сўради. Бунга фақат Америка Қўшма Штатларининг қарши чиқиши тўсқинлик қилмоқда, — деди Малик, — лекин Хавфсизлик Советининг буни рад этиши учун ҳечқандай қонуний асос йўқ.

Маликдан кейин Франция вакили Шовель гапирди. У Ҳиндистон вакилининг фикрини қувватлади. Маликнинг гоминданчи Цзян Тин-фу мажлисда қатнашганлиги 25 июньда менинг Хавфсизлик Совети мажлисида иштирок қилишимга тўсқинлик қилди, деган сўзи муносабати блан Шовель ўзини Маликнинг бугун, я'ни раислик муддати тамом бўлгандан кейин, Цзян Тин-фу иштирок қилаётган мажлисда у блан бирга қатнашаётганлигидан ажабга қолган киши қилиб кўрсатди.

Малик бунга жавобан, август ойида совет делегацияси тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлашни мақсад қилиб қўйган бирқанча таклифлар киргизганлигини ва бу таклифларни ҳимоя қилиш ниятида эканлигини айтди.

Жебб Англия вакили сифатида гапириб, Ҳиндистон вакили Рау нутқини тамомила қувватлаганлигини айтди.

Хавфсизлик Совети масалани овозга қўйиб, Совет Иттифоқининг ҳар икки томонни мажлисга чақириш тўғрисидаги таклифини рад этди. Икки вакил — Совет Иттифоқи ва Югославия вакиллари таклифни ёқлаб, 8 вакил қарши овоз берди, Миср вакили овоз беришда қатнашмади.

Сўнгра Жебб лисинманчилар вакили Чэнга сўз берди. Чэн ярим соатча гапирди, унинг нутқи СССР га ва Қурия халқ-демократик республикаси ҳукуматига қарши туҳмат гаплардан иборат эди.

Келгуси мажлисни сешанба куни, 5 сентябрьда чақиришга қарор қилинганидан кейин бугунги мажлис ёпилди.

Озод немис касаба союзлари бирлашмасининг учинчи конгресси

БЕРЛИН, 31 август. (ТАСС). Бутун Озод немис касаба союзлари бирлашмаси (ОСНП) конгрессининг эрталабки мажлисида совет касаба союз делегациясининг раҳбари ВЦСПС секретари ўртоқ Соловьев нутқ сўзлади. Ўртоқ Соловьев конгресс қатнашчиларига ва бутун немис ишчилар синфига касаба союзларида уюшган миллион-миллион совет ишчилари ва хизматчилари номидан қизғин салом топширди.

Ўртоқ Соловьев конгресс қатнашчиларининг гулдурос қарсаклари ва «Дўстлик!», «Яшасин Сталин!» деган хитоблар остида ОСНП раиси Герберт Варнкега ВЦСПС номидан, совет ва немис касаба союзлари ўртасидаги дўстликни нишонлаш юзасидан, Иосиф Виссарионович Сталин портрети чизилган чинни гулдонни топширди.

«Ўртоқ Сталиннинг бу портрети, — деди у,—совет ва немис меҳнаткашлари ўртасидаги мустаҳкам дўстликнинг символи, бешйиллик планингизни муваффақиятли бажаришнинг символи ва Германиянинг бирлиги учун курашдаги ғалабангизнинг символи бўлсин».

Герберт Варнке жавоб нутқида бутун залнинг гулдурос қарсаклари остида бундай деди:

«Совет Армияси Германияга душман сифатида эмас, балки халоскоримиз сифатида келди, Совет Армияси немис халқига вайрон қилинган мамлакатимизни тиклашда бебаҳо ёрдам кўрсатди, немис меҳнаткашлари буни ҳечқачон унутмайдилар.

Уруш хавфи борлиги сабабли яна айтамизки, биз тинчлик ва тараққиёт посибони Совет Иттифоқи блан дўст бўлганлигимиз учун фахрланамиз, улуғ Сталин тинчлик ва тараққиётнинг байроқдоридир. Биз совет касаба союзлари блан дўст бўлганлигимиз учун фахрланамиз, совет касаба союзларининг 28 миллион а'зоси Жаҳон касаба союзлари уюшмасининг мустаҳкам таянчидир».

Варнке Бутун Иттифоқ касаба союзларининг Марказий Советини ва унинг раиси ўртоқ Кузнецовни табриклаб, ўз сўзининг охирида бундай деди:

«Биз қурилиш ишларини олиб бориш ва бешйиллик планимизни бажариш учун Совет Иттифоқининг ишчилар синфидан та'лим оламиз. Кейинги ўттиз йил ичидаги тажриба совет ишчилар синфидан ўрганиш — қуриш ва енгишга ўрганиш лозим эканлигини яққол кўрсатди».

Гулдурос қарсаклар янграйди. Вакиллар бир кишидек ўринларидан турадилар, катта залда совет ишчилар синфи ва совет касаба союзлари шарафига, улуғ совет халқи шарафига ва бутун дун'ё меҳнаткашларининг йўлбошчиси Иосиф Виссарионович Сталин шарафига қарсаклар янграйди. Конгресс қатнашчилари «Интернационал» ижро этадилар.

Варнке доклади юзасидан музокаралар тамом бўлгандан ва бирқанча делегациялар табрик қилгандан кейин Германия демократик республикаси бош министрининг ўринбосари Вальтер Ульбрихт «Бешйиллик планни бажариш учун курашда касаба союзлари» деган темада катта доклад қилди.

Кечки мажлисда Ульбрихт доклади юзасидан қизғин музокаралар бошланди. Музокаралар тамом бўлгандан кейин конгресс вакиллари Макартур буйруғи блан иш кўраётган япон ҳукуматининг касаба союзлари ўртасида алоқа қилиб турувчи Миллий советни тарқатиб юбориш тўғрисидаги фармойишига қарши норозилик билдириб резолюция қабул қилдилар.

Конгресс вакиллари Афина ма'мурларининг грек ватанпарварларини, шу жумладан касаба союз раҳбарларини суд йўли блан та'қиб қилишларига қарши норозилик билдириш ҳақида ҳам якдиллик блан қарор қабул қилдилар.

Сўнгра Польша касаба союзлари Марказий Советининг раиси Виктор Клосевич сўз олиб, конгресс қатнашчиларига Польша республикаси меҳнаткашларининг табригини топширди.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 3 сентябрьда **Нурхон.**

«РОДИНА» — кундуз **Ўт**, кечқурун **Сибирь ерлари ҳақида қисса.**

«ВАТАН» — **Ўт.**

«НАВОИЙ» (қишки) — кундуз **Узоқдаги ёр**, кечқурун **Сталинград жанги** (1-нчи серия).

«НАВОИЙ» (ёзги) — **Рус масаласи.**

«ИСКРА» (қишки) — 3-нчи залда **Ўлмас Кашчей**, бошқа залларда **Махфий миссия.**

«ИСКРА» (ёзги) — **Махфий миссия.**

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кундуз **Темур ва унинг командаси**, кечқурун **Босқин.**

«ХЕВА» — **Бахтли учрашув.**

«ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз ва кечқурун **Цирк артистлари.**

«УДАРНИК» — **Хўжа Насриддин.**

«КОМСОМОЛЕЦ» — **Кўк қиличлар.**

Тошкент қишлоқ райпромкомбинати
ташкилотларнинг
ҲАРХИЛ КРОВАТЬ ВА АВТОМАШИНА КУЗОВЛАРИНИ РЕМОНТ ҚИЛАДИ.
Адрес: Тошкент шаҳар, Комсомольская кўчаси, 4-нчи уй. Телефон — 37-879.

ВОЕНТОРГНИНГ ОКРУГ ТАЙЁРЛАШ КОНТОРАСИГА
меваларни сортларга ажратиш ва жойлаш учун
ИШЧИЛАР КЕРАК
Тошкент шаҳар, Шелковичная кўчаси, 12-нчи уйда кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин.

Қуриядаги воқиалар

ҚУРИЯ ХАЛҚ-ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ АРМИЯСИ БОШ ҚЎМОНДОНЛИГИНИНГ АХБОРОТЛАРИ

ПХЕНЬЯН, 1 сентябрь. (ТАСС). Қурия халқ-демократик республикаси Халқ армияси Бош қўмондонлигининг бугун эрта блан э'лон қилинган ахборотида қуйидагилар айтилади: Халқ армиясининг қисмлари ҳамма фронтларда америка қўшинларига ва лисинманчи қўшинларга қарши шиддатли жангларни давом эттирмоқдалар.

Халқ армиясининг қисмлари душманнинг қарши атакаларини қайтариб ва қаршилигини енгиб, даҳшатли жангларни давом эттирмоқдалар.

25 август кечаси душман авиациянинг ва ҳарбий кемалардаги артиллериянинг ёрдами блан Куньсань (Гунзан) порти яқинига десант туширмоқчи бўлиб уриниб кўрди. Халқ армияси қисмларининг қаттиқ ўт очиши натижасида, душманнинг десант тушириш йўлидаги уринишига зарба берилди. Душманнинг 100 дан ортиқ кишиси ўлдирилди. Душманнинг оғир ва енгил тўплари, кўп миқдорда милтиқ, карабин ва радиостанциялари ўлжа олинди. Душман десант қўшинларининг омон қолган оз қисмигина денгиз томонга қочиб қутилаолди.

Американинг «В-29» типидаги 22 аэроплани 31 августда Нампхо (Тиннампо) шаҳрининг марказий кўчаларини ваҳшиёна бомбардимон қилди. Бомбардимон натижасида ҳарбий жиҳатдан ҳечқандай аҳамиятга эга бўлмаган корхоналар, мактаблар, театрлар ва бошқа иншоотлар вайрон қилинди. Уй-жойлар ва касалхоналар ҳам вайрон қилинди. Тинч аҳолидан кўп киши, шу жумладан болалар, касаллар, хотин-қизлар, кексалар ўлдирилди ва ярадор қилинди.

ПХЕНЬЯН, 1 сентябрь. (ТАСС). Қурия халқ-демократик республикаси Халқ армиясининг Бош қўмондонлиги 1 сентябрь кечқурун қуйидагиларни билдирди: Халқ армиясининг қисмлари ҳамма фронтларда душманнинг қаттиқ қарши атакаларини қайтариб, шиддатли жангларни давом эттирмоқдалар.

Халқ армиясининг қисмлари жанубий қирғоқда америка қўшинларига ва лисинманчи қўшинларга қаттиқ зарбалар бериб, жануб томонга силжиб бормоқдалар. Америка қўшинлари ва лисинманчи қўшинлар авиациянинг ва ҳарбий кемалардаги артиллерия ўтининг ёрдами блан қаттиқ қарши атака қилиб, Халқ армиясининг ҳужумини тўхтатишга уринмоқдалар.

Халқ армиясининг қисмлари шарқий қирғоқда олиб борилган жангларда душманнинг 2 тадан ортиқ батальонини тормор келтирдилар ва кўп ҳарбий материалларни ўлжа олдилар.

31 августда душман жанубий қирғоқ яқинида Чиньдо (Цинто) оролларига десант туширмоқчи бўлиб муваффақиятсиз уриниб кўрди. Аммо Халқ армиясининг қисмлари қаттиқ ўт очиб, душман қўшинларининг катта бир қисмини қириб ташладилар. Бу ерда душманнинг 150 дан ортиқ солдат ва офицери ўлдирилди, 50 дан ортиқ киши асир олинди, душманнинг бир кемаси ботирилди, кўп миқдорда оғир ва енгил тўплар, милтиқ, ўқ-дори ва бошқа ўлжалар қўлга туширилди.

Чечжудо (Сайсю) оролида ҳаракат қилаётган партизанлар Халқ армиясининг ҳужумига мадад бериб, ўз ҳаракатларини кучайтирмоқдалар. Чечжудо (Сайсю) оролининг шимолий қисмида Чечжу (Сайсю) шаҳри районида ҳаракат қилаётган партизанлар 21 августда лисинманчи полиция қисмларига қўққисдан ҳужум қилиб, 150 дан ортиқ полиция ходимини қириб ташладилар ва кўп яроғ-аслаҳа, ўқ-дори ўлжа олдилар.

Халқ армиясининг зенит артиллерияси 30 августда Пхеньян районида американинг 3 аэропланини ва Нампхо (Тиннампо) районида американинг бир аэропланини уриб туширди.

ҚУРИЯДАГИ УРУШ ҲАРАКАТЛАРИГА ДОИР

НЬЮ-ЙОРК, 1 сентябрь. (ТАСС). Қурия фронтидан олинган хабарларга қараганда, Қурия халқ-демократик республикасининг Халқ армияси Тэгу (Тайкю)нинг ғарби-жанубида 26 миляга чўзилган фронтни ёриб ўтиб, Нактонган (Ракуто-Ко) дар'ёсининг нариги томонида 5 миля илгари силжиганлар ва бу дар'ё жанубга қайрилиб оққан жой блан Хеньпхун (Гемпу) шаҳри ўртасида Тэгу (Тайкю)дан 12 миля ғарби-жанубда шу дар'ёдаги уч кўприкни ишғол қилган.

Халқ армиясининг қисмлари 25-нчи америка пиёда аскарлар дивизиясини Масань (Масан) томонига 3 миля чекинишга мажбур этганлар ва Каман (Ню-Масан) шаҳрини ўраб олганлар, бу жойда америка қўшинларининг йўлини кесиб қўйганлар ҳамда уларни бомбардимон қилганлар.

Юнайтед Пресс агентлигининг 2-нчи америка пиёда аскарлар дивизияси ҳузурида бўлган мухбири билдиради: Шимолий қурияликлар фронтнинг шу дивизия ҳаракат қилаётган марказий секторида Нактонган дар'ёсидан шарқ томонга силжидилар.

Ассошиэйтед Пресс агентлигининг мухбири Қуриядан билдиради: Шимолий Қурия армиясининг қирувчи аэроплани американинг бир разведкачи аэропланини уриб туширди.

ҚУРИЯДАГИ УРУШ ҲАРАКАТЛАРИ ТЎҒРИСИДА АМЕРИКА ХАБАРЛАРИ

НЬЮ-ЙОРК, 1 сентябрь. (ТАСС). Қуриядан олинган кейинги хабарларда бундай дейилади: Халқ армиясининг 31 август кечаси Нактонган (Ракуто-Ко) дар'ёси орқали ҳужум бошлаган қўшинлари 17 жойда 2-нчи америка дивизиясининг позицияларини ёриб ўтдилар ва Есан (Рейзан) тош йўлининг муҳим узелигача 8,5 миля илгари силжидилар. Америкалилар бугун бу жойни ташлаб кетдилар. Шундай қилиб, Шимолий Қурия қўшинлари Пусан (Фузан)дан Тэгу (Тайкю)га олиб борадиган асосий йўлдан 12 миля масофада турибдилар.

ҚУРИЯ ХАЛҚ-ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРИ ПАК ХЕН ЕННИНГ Я. А. МАЛИККА ВА ТРЮГВЕ ЛИГА ТЕЛЕГРАММАСИ

ПХЕНЬЯН, 31 август. (ТАСС). Қурия халқ-демократик республикасининг ташқи ишлар министри Пак Хен Ен 29 августда Хавсизлик Советининг раиси Я. А. Маликка ва Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг бош секретари Трюгве Лига телеграмма юборди. Телеграммада бундай дейилади:

29 август кечаси соат 2 дан салкам 20 минут ўтганда американинг бирнеча аэроплани Пхеньян шаҳридан 25 километр масофадаги Дюнхва уезд марказида жойлашган қурия госпиталига ҳужум қилди. Аэропланлар госпиталга олти бомба ташладилар. Бу бомбаларнинг бири госпиталь биносига тушди. Бомбардимон натижасида уч киши ўлдирилди, бир бино бузилди ва госпитальнинг бошқа биноларига ҳам анча шикаст етди.

Шуни айтиш керакки, госпитальнинг томларига ва госпиталь бинолари олдидаги майдонга қўйилган Қизил Крест белгилари ҳаммага яққол кўриниб турар эди. Америка аэропланлари кундузги пайтларда госпиталь устидан бирнеча марта учдилар ва госпиталь қаерда эканлигини, шубҳасиз, яхши билар эдилар. Госпиталь гарчи тунги пайтда бомбардимон қилинган бўлса ҳам, санитария муассасалари қасддан бомбардимон қилинди деб ўйлашга тўла асос бор.

Мен Америкали интервентларнинг ана шу янги ёвузлигига қарши Қурия халқ-демократик республикаси ҳукумати номидан қаттиқ норозилик билдираман. Бу ёвузлик Жанва битимини қўпол равишда бузишдир. Америка қуролли кучларининг Қуриядаги бундай жиноий ҳаракатларини тўхтатиш учун зарур чоралар кўришни сиздан сўрайман.

Мас'ул муҳаррир ўринбосари
Б. РАҲМОНОВ.

ГЛАВНОЕ УПРАВЛЕНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО СТРАХОВАНИЯ СССР
ГОССТРАХ

КОЛХОЗ ПРАВЛЕНИЕЛАРИ ВА ГРАЖДАНЛАР!

Чорва молларини
Страхование қилдириш учун
шартномалар тузингиз

ГОССТРАХ
ихтиёрий тартибда страхование қилинган чорва молларининг касаллик ёки бахтсиз ҳодисалар натижасида нобуд бўлишидан кўрилган
ЗАРАРЛАРНИ ТЎЛАЙДИ.

Страхованиега отлар, қорамол, қўйлар, эчкилар ва бошқа ҳайвонлар қабул қилинади.

Страхование шартномаси тузиш учун Госстрах инспекцияларига ёки агентларига мурожаат қилингиз.

Давлат страхованиесининг
Ўзбекистон ССР бошқармаси.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент, Алексеев кўчаси, № 8. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Партия турмуши бўлими — 33468. Пропаганда бўлими — 31048. Маданият бўлими — 32036. Қишлоқ хўжалик бўлими — 34455. Саноат бўлими — 31226. Совет қурилиши бўлими — 31638. Маҳаллий ахборот бўлими — 37604. Мухбирлар бўлими — 31638. Хатлар бўлими — 32347. Э'лонлар бўлими — 37062. Секретариат— 34780 ва 33469. Коммутатор — 36334.

Р 06367. «Қизил Ўзбекистон» ва «Правда Востока», бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № 1152.